

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В ЗМІ:	
ІСТОРИОГРАФІЯ ПИТАННЯ	6
1.1. Дослідження специфіки екотематики.....	6
1.2. Джерела вивчення традиційної та мережевої журналістики	15
РОЗДІЛ II. ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В	
УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ	24
2.1. Екотемати на шпальтах всеукраїнської газети «Експрес».....	24
2.2. Особливості екологічної проблематики у газеті «RIA».....	30
2.3. Специфіка висвітлення екотем у газеті «33-й канал».....	37
III. ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В ІНТЕРНЕТ-	
МЕДІА	45
3.1. Екологічна проблематика в мережевих ЗМІ «Детектор-медіа» та «Страна.ua».....	45
3.2. Екотематика в регіональних інтернет-медіа «Вежа» та «Вінниця.info»	55
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
АНОТАЦІЯ	74

ВСТУП

Сучасне суспільство, в якому інформація має характер товару, використовує комунікації різним чином – для просування продукції, нових технологій та досліджень. Важливим напрямком комунікації є розповсюдження екологічної інформації, донесення до широких верств населення важливості охорони навколишнього середовища. Хоча екологічна тематика є актуальною, вона не посідає одне з найважливіших місць у засобах масової інформації. Журналісти зазвичай лише констатують наявність тієї чи іншої проблеми, а не аналізують причини її виникнення, не показують можливі шляхи її подолання в конкретних ситуаціях, не спонукають людей до дій. Тому робота журналіста, який займається такою проблематикою, потребує належної підготовки.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що матеріали з екологічної проблематики на шпальтах газет, в теле- і радіо-передачах та мережі Інтернет висвітлюють недостатньо, аби сучасна людина усвідомила важливість цієї теми.

Мета наукової роботи – проаналізувати специфіку висвітлення екологічної проблематики у газетах «Експрес», «33-й канал», «RIA», мережевих ЗМІ «Детектор-медіа», «Страна.ua» та порталах «Вежа», «Вінниця.info».

Завдання магістерської роботи:

- проаналізувати наукові дослідження, присвячені екологічній проблематиці;
- визначити особливості висвітлення екологічної проблематики;
- виявити жанрові форми матеріалів з екологічної проблематики на шпальтах друкованих ЗМІ;
- визначити особливості роботи журналістів з екотемами мережевих медіа.

Об'єктом дослідження – друковані видання «Експрес», «33-й канал», «RIA», мережевих ЗМІ «Детектор-медіа», «Страна.ua» та портали «Вежа», «Вінниця.info».

Предмет дослідження – специфіка функціонування екологічної тематики у різних видах ЗМІ, жанрові форми та мовностилістичні особливості.

Вирішення поставлених завдань зумовило вибір **методів дослідження**. У роботі застосовувались: метод аналізу теоретичних джерел для визначення поняття «жанри», «екологія», «проблематика», «мережеві ЗМІ», «традиційні ЗМІ»; індуктивний метод при формулюванні особливостей висвітлення та специфіки аналізованих об'єктів; хронологічний метод при дослідженні функціонування того чи іншого засобу масової інформації.

Джерела дослідження. Під час дослідження обраної теми були використані навчальні видання, зокрема: Здоровега В. «Теорія і методика журналістської творчості», Михайлин І. «Основи журналістики», Давидова А. «Екологічна журналістика», публікації у науковій періодиці, Олтаржевський Д. «Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми)».

Наукова новизна магістерської роботи. Доповнено та більш ґрунтовно досліджено екологічну проблематику та мовностилістичні особливості у всеукраїнському виданні «Експрес», регіональних «RIA», «33-й канал» інформаційних порталів «Детектор-медіа», «Страна.ua», «Вежа», «Вінниця.info».

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Доповнено дослідження жанрового наповнення та мовностилістичних прийомів в публікаціях з екологічної проблематики.

Апробація результатів магістерської роботи. Роботу апробовано на звітній науковій конференції викладачів, аспірантів та студентів факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха. Результати дослідження викладено у статті «Специфіка висвітлення екологічної проблематики у

всеукраїнській газеті «Експрес», опублікованій у збірнику «Журналістика та мистецтво слова» (випуск №10, 2018 року).

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів: вступу, висновків, списку використаних джерел (64 позиції), анотації. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 76 сторінок. Список використаних джерел подано на 6 сторінках.

РОЗДІЛ I. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В ЗМІ

1.1. Аналіз наукових праць з екотематики

Охорона навколишнього середовища – це одна із найбільш актуальних проблем сучасності. Технічний прогрес впливає на природу і неминуче призводить до загострення екологічної ситуації: забруднення довкілля, зношення запасів природних ресурсів, втрачається зв'язок між людиною та природою, погіршується фізичний стан людства, втрачається естетична цінність навколишнього середовища, загострюється економічна та політична боротьба за сировину на ринку. Вперше термін «екологія» використав німецький вчений Ернест Геккель у 1866 році. Він запропонував назвати науку про взаємозв'язок рослинних та тваринних організмів, які між собою взаємодіють та утворюють групи в навколишньому середовищі, словом «екологія». Термін складається з двох грецьких слів: «ойкос» – житло, «логос» – наука [9, с.25]. Після того, як наука стала самостійною, вона отримала нові напрями: екологія рослин, екологія тварин, екологія людини та геоекологія.

Із кожним століттям людство розширювало свої знання про екологію: досліджували виникнення та зміни форми життя на Землі, походження світу, як зміни в навколишньому середовищі та клімат впливають на людство, та як тварини й рослини взаємодіють між собою. В епоху великих географічних відкриттів було отримано велику кількість інформації про навколишнє середовище за океаном, яку здобули під час експедицій Христофор Колумб, Васко да Гама та Фернанд Магелан. Це стало поштовхом для радянського географа В. Сукачова ввести термін «біогеоценоз» у 1940 році, що описав отримання енергії від кругообігу речовин [16, с.42].

Друга половина XX століття ознаменувалась різким рівнем підвищенням забруднення й зміну стану довкілля через людську діяльність. Це призвело до того, що нині екологія отримала новий статус та включає в себе науки про охорону природи та навколишнього середовища людини. У зв'язку з виникненням нової парадигми Ф. Рейменс стверджує, що екологія зі сталої

науки перейшла в цикл знань, ввібрали в себе розділи географії, хімії, фізики, соціології, економіки, геології та теології [48, с.15].

Сучасне суспільство, в якому інформація носить характер товару, використовує комунікації різним чином – для просування продукції, нових технологій та досліджень. Важливим напрямком комунікації є розповсюдження екологічної інформації та донесення до широких верств населення важливості охорони навколишнього середовища.

Роман «Собор» Олеся Гончара став закликком для українців, аби вони звернули увагу на причини початку екологічної катастрофи на початку 60-их років. Головний герой, Володимир Лобода, який був чиновником, плюндрував історичні пам'ятки, був готовий шкодити природі заради того, щоб піднятися на щабель у кар'єрі. Головна екологічна проблема твору – осушення боліт та створення штучних морів, що призвело до деформації й порушення віковичних водних структур. Автор закликає читачів піднести своє слово на захист навколишнього довкілля.

Журналіст, який стояв біля витоків дослідження екологічної журналістики в Україні, – О. Беляков. Науковець досліджував екологічну журналістику, проблеми екологічної освіти серед підготовки майбутніх мас-медійників, описував сучасні проблеми розвитку еко-журналістики в Україні та досліджував й охарактеризовував спеціалізовану пресу. В посібнику «Екологічна проблематика в засобах масової комунікації» О.Беляков зосередив усі наукові знання, які отримав від початку дослідження еко-теми [6, с.185]. Мета автора – підготувати студентів-журналістів, які б в майбутньому правильно висвітлювали екологічну проблематику. Журналіст-еколог звертався до таких тем: мотивації в тексті; як використовувати статистичні дані та термінологію в екологічних матеріалах; джерела та способи отримання інформації; етичні аспекти роботи з екологічною інформацією; висвітлення еко-тематики в Інтернеті.

На думку О. Белякова екологічна журналістика – це висвітлення питань, пов'язаних зі здоров'ям населення, економікою, природними ресурсами та

різними науковими дослідженнями. Отже, предметом екологічної журналістики є взаємодія людей з елементами живої та неживої природи, яка змінює навколишнє середовище шляхом використання, перерозподілу та руйнування його ресурсів[1, с.254]. Науковець виділяє такі функції еко-журналістики:

- інформаційна функція: надання аудиторії відомостей про стан навколишнього середовища, інформування про існуючий чи потенційний ризик для здоров'я людини і стабільного існування екосистеми;

- просвітницька функція: знайомство читачів з основними законами екосистеми, з небезпекою і негативними наслідками антропогенного впливу на навколишнє середовище, встановлення взаємозв'язків між окремими явищами, наприклад, вихлопами автомобілів і глобальними процесами – парниковим ефектом або втратою озонового шару, і як наслідок, зміною клімату, або виникненням ризику для здоров'я;

- організаційна функція: стимулювання населення до прийняття тих, чи інших рішень, до конкретних дій;

- контролююча функція: інформація про діяльність властей, підприємств, які впливають на стан навколишнього середовища, надавати можливість людям реалізувати своє право на знання про стан довкілля, затверджене законодавством України, і захищати своє право на сприятливі умови існування [5].

Серед українських дослідників, які зверталися у своїх працях до екологічної журналістики, Д. Олтаржевський та В. Борейко. Д. Олтаржевський зосередив еко-дослідження на таких темах: екологічна тематика на сторінках сучасної української преси та Інтернет-видань, специфіка висвітлення екологічної тематики в офіційних виданнях. У праці «Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми)» дослідник аналізує теоретико-історичні засади екологічної журналістики в контекстів

українських друкованих мас-медіа; екологічна проблематика у вітчизняних ЗМІ; жанрові форми та мовностилістичні прийоми масово-інформаційної діяльності з висвітлення екології в ЗМІ [44, с.16]. Д. Олтаржевський акцентує увагу на тому, що «для глибокого розуміння екологічної проблематики журналіст повинен володіти систематизованими прикладними знаннями. Такі знання можна отримати, вивчаючи додатково до основних дисциплін до екожурналістики наук, наприклад, біології, хімії, фізики, медицини»[42]. Екожурналіст має володіти методикою використання жанрових форм та мовностилістичними прийомами.

Нині визначним екологом в Україні, який співпрацює з журналістами, є В. Борейко. За ініціативи науковця було заборонено полювання у біосферичних заповідниках і національних парках, комерційне полювання на зубрів, відлову дельфінів, використання капкану, фіосфиду та цинку. Науковець домігся відкриття у навчальних закладах України нової дисципліни «Екологічна етика»; активно пропагує екологічну діяльність в межах блогу на офіційному сайті телеканалу «1+1», експерт з питань екології на вітчизняних каналах та радіостанціях країни, директор еколого-культурного центру в Києві. Природоохоронна діяльність науковця пов'язана з наповненням інформаційного простору необхідною інформацією з екологічної проблематики. У 1995 році В. Борейко видав книгу «Як «зеленим» працювати з засобами масової інформації», де порушив теми, що актуальні й зараз: навіщо екологам співпрацювати зі ЗМІ; що таке екологічна журналістика; психологічні аспекти сприйняття екологічної проблематики; негативні стереотипи сприйняття екологів; методи природоохоронної пропаганди. Автор розглядає основні недоліки матеріалів на тему екології у ЗМІ: по-перше, сучасним журналістам не вистачає базових знань; по-друге, не об'єктивність, тобто журналісти при висвітленні інформації звертають тільки до однієї сторони конфлікту; по-третє, потяг до сенсації, адже вважається, що привернути широку аудиторію можна тільки жахливими історіями про апокаліпсис та генетичними

змінами в природі. Натомість читач більше не готовий сприймати інформацію, що стосується екології [7, с.43].

Серед російських дослідників еко-журналістики варто назвати Л. Землянову, А. Давидову та Л. Коханову. Екологічна журналістика – сфера журналістської діяльності, що зосереджується на висвітленні таких глобальних проблем, як запобігання ядерній катастрофі, забрудненню довкілля відходами хімічної промисловості й інших видів шкідливого для життя людства виробництва [19, с.15].

А. Давидова у статті «Екологічна журналістика» зауважує, що у більшості друкованих, онлайн-, й аудіовізуальних ЗМІ матеріали на тему «екологія» з'являються в таких рубриках, як політика, економіка, суспільство, наука, стиль життя. Екологічну журналістику поділяє на наступні види: екологія як підрозділ відділу «Наука», Екологія як підрозділ відділу «Здоров'я», екологія як частина розділу «Суспільство» (екологічні рухи й ініціативи, які розглядаються в розрізі функціонування громадянського суспільства), екологія як окремий повноцінний розділ ЗМІ (можливий еко-блог, що наповнюється експертами), екологія або новини екологічної тематики, що з'являються у розділах «Політика», «Економіка», де акцентується на нових законодавчих актах, новини державного регулювання або навпаки, ділова («зелена економіка», «стійкий розвиток», бізнес, працюючий в області зелених технологій, енергозбереження) [12, с.8].

Професор В. Дубов у своїй статті «Комунікаційні стратегії екологічної сфери» виділяє такі принципи під час інформування населення: розвиток прогностичного ефекту; створення інфраструктури інфозасобів, що замінять матеріальні та трудові ресурси; з'єднання всіх видів людської діяльності з інформаційним простором [13; с. 28].

Дослідниця Л. Коханова стверджує, що екологічна журналістика – це один із інструментів у вирішенні екологічних питань [29, с. 8]. Еко-інформація – це не тільки «інформації про навколишнє середовище», адже потрібно аналізувати та знаходити причини, тобто чинники, що впливають на довкілля.

Крім того, важливі і наслідки таких проблем, до яких відноситься не лише зміна стану елементів середовища, але і дія на здоров'я населення, соціально-культурне становище. Саме такі наслідки визначають значущість, актуальність екологічних проблем. Ще одна сторона цього визначення полягає в тому, що до екологічної інформації відноситься інформація різного типу: результати вимірів, наукові роботи, навчальні посібники, нормативні акти, плани і програми, відомості економічного характеру. Екологічний друк як систему Л. Коханова поділяє на типи: видання місцевих органів влади, які пропагандують екологію; суспільних організацій; відомчі; народні або незалежні; комерційні, інформаційно-комерційні, рекламні дайджести; приватні [29, с.78-79]. Основними факторами, що послугували появі екологічних матеріалів є людина як геологічна сила, глобальність екологічної проблеми, катастрофи, відкритість інформації, поява суспільних організацій та проектів [29, с.113].

Активно розвивається онлайн-журналістика, що пропагує захист довкілля, прикладом якої є еко-клуб «Зелена Хвиля», що створили студенти Києво-Могилянської академії. Основними аспектами, на що звертають увагу засновники є донорство, захист рослин та тварин від людської діяльності, озеленення територій. На зміну онлайн-журналістиці сьогодні функціонує «блогінг». Лариса Волошина – українська журналістка, яка є головним редактором розділу «Блоги» українського телеканалу «Експрес ТВ», публікує аналітичні статті як на українських, так і зарубіжних сайтах, займається волонтерською діяльністю, веде психологічну роботу з переселенцями. На думку О. Жигаліної основними характеристиками блогу вважає часте поновлення, значну кількість посилань та високий рівень соціальної інтерактивності. Дослідниця виділяє три типи блогів: фільтри, щоденники та записні книги [15]. Л. Компанцева вважає блог гібридним жанром, підкреслюючи технологічний аспект у його жанроутворенні. Структурно блог є багат шаровою формою представлення інформації, адже поєднує різні засоби вираження: текст, аудіо, відео, фото. Невербальні компоненти можуть виконувати самостійну інформативну функцію чи доповнювати вербальні. Залежно від типу медійності

блоги класифікують на текстоблоги, відеоблоги, фотоблоги, аудіоблоги, подкаст, усі вони хоча і за допомогою різних засобів виконують комунікативну функцію [25].

Журналіст-еколог повинен враховувати такі фактори: аудиторію, відповідати образу та стилю для аудиторії, розкривати нові аспекти екологічної проблематики, обґрунтувати факти, розкривати проблему та оцінювати її механізм дії, всі ідеї логічно пов'язувати [29, с.323].

Як стверджує дослідник В. Коробкін, екологічна освіта є важливою ланкою у вихованні майбутніх спеціалістів, що дає наукові знання. Це передбачає високий рівень екологічної культури, формуванню мислення, суть якого – збереження повноцінного життя людини. Екологічна освіта має такі напрямки: економію природних ресурсів, запобігання забруднення навколишнього середовища, збереження екосистеми, сприйняття міжнародних норм поведінки та існування, формування свідомої готовності до активної участі в природоохоронних заходах [28, с.11].

У сучасній природі виникає порушення рівноваги між довкіллям та людиною, що призвело до виникнення соціальної екології – наукової дисципліни, яка емпірично та теоретично досліджує зв'язок між суспільством, природою, людиною та її оточенням, в контексті глобальних проблем людства з ціллю збереження й удосконалення сфери проживання людини як живої істоти. У світі існує три види адаптації людини з навколишнім середовищем: перший – біотичний, прямий вплив інших організмів, що заселяють сферу проживання людини; другий – абіотичний, неорганічна природа (світло, температура, вологість); третій – антропогенні, що утворились в результаті діяльності людини (забруднення атмосфери, вирубка лісів) [34].

Основним інструментом, яким володіє журналіст під час написання публікації, – є інформація, характер якої залежить від тематичного наповнення. Екологічна інформація – це інформація в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи в будь-якій іншій матеріальній формі про: стан елементів навколишнього середовища, таких, як повітря, атмосфера, ґрунт і природні

об'єкти, біологічне різноманіття та його компоненти, генетично змінені організми та взаємодія між цими елементами; фактори, такі, як речовина, енергія, шум, випромінювання й адміністративні міри, угоди в галузі навколишнього середовища з політикою та законодавством; стан здоров'я та безпеки людей, умов їх проживання, стану об'єктів культури, будівель, споруд в тій мірі, в якій на них може впливати навколишнє середовище.

Екологічну інформацію представляють у формі книг, статей, радіо- та телерепортажів, відео, дисками. Насьогодні ЗМІ – основне джерело інформування громадян, від журналістів залежить реакція людей на новину, як вони до неї віднесуться та чи зроблять висновки. Дослідниця В. Колесникова стверджує, що екологічна журналістика – один з інструментів вирішення екологічних проблем [23, с.31].

Циркуляція екологічної інформації, якою на міжособистісному, груповому, організаційному та масовому рівнях обмінюються учасники комунікаційного процесу, здійснюючи діяльність, направлену на екологічне благополуччя, називають екологічною комунікацією [63]. Головна роль в комунікації – комунікатор, підвиди якого: органи державної влади, бізнес-групи, «зелені» рухи, наукові групи, правозахисні організації, рг-агенства й ЗМК. Екокомунікація виконує прагматичну та конструкційну. Суть прагматичної – навчання, переконання, попередження і співпраця. Конструкційна функція реалізовується в процесі формування розуміння людьми екологічної проблеми, природи і себе в ній. В процесі комунікації комунікатор пояснює адресату необхідність ними отримання екологічної інформації, яку аудиторія сприймає. Вчасно донесена інформація – ефективна екологічна комунікація [63, с.267].

Екологічна журналістика – це послідовне висвітлення екологічних питань як глобального, так і місцевого значення, предметом якої є не тільки проблеми, а й позитивні приклади в галузі навколишнього середовища. Між екологічними проблемами існують складні взаємозв'язки та взаємовідношення. Завдання журналіста їх пов'язати та коректно представити в ЗМІ [60, с.21]. Основними

джерелами інформації для написання публікації є представники місцевих органів влади, вчені і спеціалісти з університетів, представники зі сфери виробництва, інженери та лікарі, представник поліції, армії, люди з місця події, офіційні представники організацій [60, с.53].

Екологічна журналістика складається з таких тематичних напрямів: політично-правові, соціальні, пізнавальні, екологічно-економічні, естетичні, екологічна безпека і захист прав людини. Нині є актуальним пов'язувати політично-правові аспекти з екологією, особливо в період передвиборчої кампанії. За Д. Єфременко екополітологія – це комплекс політичних досліджень, що вивчає структурний складний характер екологічної політики в взаємодії з іншими елементами політичного процесу, політичними гравцями, сферами політичного життя [14, с.67].

Науковець К. Фрідман визначив рівні подачі екологічної інформації: глобальна, національна і побутова. До глобальної відносять чисельність населення на планеті, потреба в ресурсах, занедбання навколишнього середовища людиною, зникнення підвидів тварин, рослин, приклади успішного вирішення проблеми, висвітлення інформації про розробку екологічно-чистих технологій. Національна – забруднення води, повітря, розвиток екологічної безпеки в рамках однієї чи декількох країн. Використання хімікатів в повсякденній і виробничій діяльності, питання очищення рекреаційних зон від сміття [60, с. 18].

Як зазначає О. Шаркова, екологічна інформація стосується різних сфер діяльності: діяльність індивідів, організацій, соціальних груп, направлені на реалізацію екологічної політики; екоконкурентна боротьба, екологізація сфер діяльності людей; екобезпека; екологічні проблеми та способи їх вирішення [63, с.214] .

Отже, на сучасному етапі журналістам не вистачає базових знань для висвітлення матеріалів а тему «екологія». Активно функціонує блогінг, що дозволяє частіше моніторити новини, їх висвітлювати та поновлювати, який використовують такі українські дослідники як В. Борейко та Л. Волошина.

Існує чимало досліджень з еко-журналістики як в Україні так і закордоном, проте на практиці мас-медійники рідко звертаються у своїх матеріалах до поширених проблем та позитивних прикладів в галузі навколишнього середовища.

1.2. Дослідження традиційної журналістики та мережевих ЗМІ

Ефективним способом донесення до пересічних українців інформації про екологічний стан певної території, особливостей флори та фауни, утилізації побутових відходів, зниження площі лісів та забруднення водойм є ЗМІ. В. Іванов підкреслює, що ЗМІ охоплюють фактично все суспільство і певним чином впливають на нього, тому у наш час відіграють роль інструмента формування громадської думки, оскільки роблять можливим дискурс у масштабах всього соціуму [20, с. 6].

Найпопулярнішим джерелом інформації про екологічні проблеми в Україні та світі є телебачення (понад 90% населення дізнаються про екологічні питання з телевізійних програм). На другому місці – газети (майже половина українців). 26% українців отримують інформацію про стан довкілля з радіо. Для сільських мешканців цей показник вищий і становить 34%. Менш поширене джерело інформації – журнали (11%). Друзі та родичі становлять лише 10%. В Інтернеті шукають екологічну інформацію 11% споживачів. Закономірно, що цей показник вищий для великих міст (понад 500 тис. населення), особливо для Києва (25%) і Південного регіону. Якщо ж ідеться про рівень освіти, то люди із початковою та базовою середньою освітою частіше не отримують таку інформацію, а ті, що мають вищу освіту, частіше дізнаються про проблеми довкілля з газет, журналів та Інтернету [58].

У процесі вивчення екологічної проблематики важливим етапом є аналіз досліджень преси, її вплив на споживачів інформації та особливості роботи з екотематикою.

Дослідник О. Ігнатієнко вважає, що до преси відносять не тільки періодичні журнали та газети, але й альманахи та збірники, які виходили періодично або мали перетворитися на періодичні. За його висловлюванням, пресу класифікують за такими ознаками: ознака мови, характер преси, тривалий час виходу, ідеологічний напрям або партійність органу [22, с.26].

Бібліограф М. Сагарда виділяє такі функції періодичної преси: інформація про найновіші факти в їх найширшому розумінні (об'єктивна сторона); організація думки в певних напрямках, керування питаннями, що їх ставить життя (суб'єктивна думка). Науковець характеризує складові риси періодичного видання: обмежений змістом та обсягом матеріал, неперервність, періодичність, напрям, спрямованість, певна організація, що публікує видання, зовнішній вигляд та форма. М. Сагарда у науковій праці «Обсяг поняття «періодика» дійшов такого висновку, що до періодичних видань відносять: 1) усі видання політичного, громадського, професійного, літературного, загальнонаукового, спеціально-наукового, науково-популярного, загальноприступного та офіційно-документального характеру; 2) додатки газет та журналів; 3) видання академії наук, наукових та літературних організацій та товариств, вищих, загальних та спеціальних шкіл, бібліотек, музеїв; 4) щорічники, календарі у формі книг, довідники, що виходять періодично, альманахи, що виходять періодично; 5) збірники законодавчих актів, бюлетені, накази, розпорядження державних, професійних, громадських, промислових організацій, установ, що видаються у формі газет, журналів систематично, з певною періодичністю [51, с.22].

В. Купрійчук зауважує, що розвиток преси призвів до таких змін: активізація процесу створення державних структур науки, освіти, культури; розвиток української мови; розбудова національної початкової, середньої, вищої школи; розвиток національного мистецтва; активізація просвітницького руху; організація структур охорони пам'яток історії та культури; становлення національної видавничої справи [33, с.261].

На думку С. Корконосенко періодику варто поділяти за такими ознаками: 1) за регіоном поширення (транснаціональна, національна, регіональна, місцева); 2) за засновником (державна і недержавна); 3) за аудиторією (вік, стать, професія, конфесійні ознаки); 4) за видавничими характеристиками (періодичність, тираж, формат, обсяг); 5) за легітимністю (з точки зору наявності договору на видавничу діяльність); 6) за наповненням змісту (якісна і масова) [27, с.211].

Науковець М. Недопитанський виділяє головні та другорядні ознаки преси. Головні ознаки: 1) Ознака тематичної масштабності та рівня охоплення аудиторії та рівня охоплення аудиторії (загальнонаціональна та регіональна). Загальнонаціональна – видання, що охоплюють загальнонаціональну проблематику, порушують питання на рівні держави, відстоюють інтереси громадян. Регіональні видання висвітлюють місцеві проблеми. 2) Ознака власності (бюджетна і комерційна). Бюджетна періодика сприяє утвердженню відкритості влади, а комерційна націлена на прибуток, тому уникає конфліктів із державними діячами та організаціями. 3) Жанрова ознака (інформаційно-масова, аналітична). Суть інформаційно-масової періодики – стислий виклад, пізнавально-розважальна тематика, зручний формат, на відміну від аналітичної, що незаангажована, націлена на інформування та має власні джерела інформації.

Другорядні ознаки: професійно-галузеві (націлені на середній та великий бізнес); ідеологічна (перевага вузькопартійної заангажованості); розважальна (створює ефект «світла в кінці тунелю»). Типологічна характеристика сучасної газетно-журнальної періодики дає можливість журналістам сприймати періодику як цілісну систему, уникати хаотичності в інформаційному менеджменті, ефективніше виконувати свою медійну функцію [40, с.8].

Британський вчений Д. Маквейл запропонував класифікацію потреб аудиторії, які пов'язані з пресою:

- інформаційні потреби – орієнтування в навколишній дійсності, пошук поради, турбота про безпеку через інформування про можливі загрози, цікавість і тяга до знання;
- потреби в самоідентифікації – підкріплення своїх поглядів, пошук моделей поведінки, зіставлення себе з іншими, самоаналіз;
- потреби в інтеграції і соціальній взаємодії – уявне переміщення себе в життєві обставини інших, відчуття приналежності до будь-якої спільноти, пошук контактів, допомога у виборі соціальних ролей і матеріал для розмови з іншими людьми, заміна реального спілкування;
- потреби в розвазі – відхід від дійсності, заповнення часу, отримання культурного і естетичного задоволення, емоційна розрядка, зняття напруги [36, с.27-28].

Д. Маквейл поділив теорії походження преси на такі підвиди: структурна, біхевістична, культурологічна. Структурний підвид включає в себе історичні, політичні, правові, економічні підходи. Основний аспект – на суспільстві, на взаємодіях медіасистем і організацій з суспільством. Біхевістична теорія ґрунтується на психології та соціології, вивчає закономірності поведінки в процесі масової комунікації, стимули і мотиви в цій сфері. Суть культурологічної – масова комунікація вивчається як частина культури зі сторони лінгвістики, культурології, етнології, антропології [36, с.40].

Сьогодні медіа набули глобального технологічного та цифрового формату. Інтернет-журналістика – це відносно новий вид журналістики, який поєднує в собі головні типологічні ознаки традиційних ЗМК, але окрім того наділений унікальними детермінуючими ознаками, такими як гіпертекстуальність, інтерактивність та мультимедійність, максимальне використання яких допоможе максимально вдосконалити вітчизняну журналістику та вивести її на якісно новий рівень.

У підручнику «Крос-медіа» зазначено, що інтернет-журналістика – це різновид журналістики, що передбачає поширення журналістських матеріалів

через мережу інтернет. Також близькими є назви «мережева журналістика», «веб-журналістика», «онлайн-журналістика» [24]. У вузькому значенні інтернет-журналістикою є ті матеріали, що публікуються в онлайн-медіа, тобто у мережевих версіях традиційних ЗМІ або в самостійних онлайн-виданнях.

Онлайн-журналістику від «класичної» журналістики відрізняють: актуальність, безмежність, широке охоплення, нелінійність, мультимедійність, інтерактивність, своєрідність жанрової системи, блогінг [24, с. 21].

Електронні засоби інформації стали потужним інструментом впливу на масову свідомість, охоплюючи такий аспект інформаційно-комунікативної сфери, як інформація про природу й стан довкілля, екологічні ризики та небезпеки тощо. Оскільки зв'язок між доступністю інформації й суспільною реакцією на неї не є лінійним та очевидним, постає питання про необхідність подолання розриву між продукуванням і накопиченням знань про природу, довкілля, негативні наслідки екологічних криз та поширенням і засвоєнням знань. Завдяки тому, що інтернет-ресурси мають змогу публікувати необмежену кількість матеріалів щодня, то екологічні публікації в їх межах трапляються частіше.

В умовах деградації навколишнього природного середовища, погіршення екологічних умов існування людини, виснаження природних ресурсів і порушення екологічного балансу особливого значення набувають саме правові засоби забезпечення законності в екологічній сфері. Проте журналістам нечасто вдається закликати до взаємодії правоохоронні органи, які б відкрили відповідне провадження. Попри те, що екологічне інформування – це врегульована екологічним законодавством діяльність спеціально уповноважених органів за поданням, збору, узагальнення та оприлюднення відомостей про екологічну (в тому числі радіаційної) обстановки та стану захворюваності населення.

Варто відзначити, що інформаційне екологічне забезпечення має комплексний характер, оскільки забезпечує суспільство полівидовою екологічною інформацією. «Розробку інформаційного забезпечення екологічної

безпеки в першу чергу слід розглядати як складову державної системи забезпечення екологічної та природно-техногенної безпеки. До ключових функцій системи забезпечення екологічної та природно-техногенної безпеки належить інформаційна функція, яка передбачає збір і обробку інформації щодо забезпечення екологічної безпеки, її поширення серед населення»[45, с. 31]. Проте на сьогодні державні органи не завжди взаємодіють зі ЗМІ. Інтернет-медіа у порівнянні з друкованими мають більші можливості у поданні інформації різного характеру. Велика кількість світлин або відеоматеріал – звична частина багатьох публікацій про екологію.

Варто наголосити на найпоширеніших недоліках публікацій в інтернет-ЗМІ, які, як відомо, часто поступаються друкованим виданням за якістю матеріалів. Основні недоліки та типові помилки матеріалів на теми екології в ЗМІ за результатами дослідження відомого у галузі екологічної журналістики О. Белякова [1, с. 150.]. Недостатність базових екологічних знань – найбільш серйозний недолік сучасної журналістики: поверховість у висвітленні проблеми, невміння виділити головне, неспроможність аналізувати проблему. Необ'єктивність – найчастіше проявляється у тому, що журналісти при підготовці матеріалів використовують як джерело інформації тільки одну сторону конфлікту й не використовують інші альтернативні джерела. Прагнення до сенсації – це призводить до гіперболізації висвітленої проблеми, надалі читач уникає будь-якої екологічної інформації. Відсутність екологічного позитиву – недолік загальної преси. Позитивом може бути виграна в суді екологічна справа, розробка нових екологічно чистих і енергозберігаючих технологій, або ж нариси про природу чи тварин. Викривлення фактів, некоректність подання інформації – часто журналісти внаслідок недостатньої екологічної освіти, браку часу для вивчення проблеми, небажання або неможливості вислухати думку кількох сторін та з інших причин у журналістських матеріалах з'являються недостовірні дані, неправильні назви. Поверхове ставлення до проблеми – журналісти через брак власних знань, якісних джерел інформування зводять свою функцію лише до інформування, а

вся загально-просвітницька роль зводиться до реклами фільтрів і не дають порад, як можна змінити ситуацію, що склалася, не інформують про те, що можна для цього зробити.

Дослідниця Л. Коханова поділяє інтернет-медіа за певними ознаками. За територією розповсюдження: на регіональні (місцеві, районні, області) і міжрегіональні (міжнародні). За інформаційним наповненням: на проблемні (висвітлена одна або декілька екологічних проблем) і загальні (висвітлення всіх областей екології). За типом подачі інформації: на загальнодоступні і розраховані на спеціалістів тої чи іншої сфери. За типом видавця: видані політичними партіями, державними структурами, міжнародними екологічними організаціями і фондами, науковими об'єднаннями, загальними організаціями і приватними особами [29, с.135].

Основними завдання інтернет-ЗМІ за Л. Коханової є інформаційно-аналітична підтримка діяльності Міністерства природних ресурсів держави; оперативне розповсюдження нормативно-методичних документів влади; формування і розвиток міжвідомчої системи обміну інформацією в природно-ресурсному комплексі; взаємодія з іншими ЗМІ та прес-службами органами влади; розробка сучасних методів накопичення, збору, аналізу, обробки і розповсюдження інформації; комплексний і деталізований аналіз даних; підготовка аналітичних матеріалів та відомостей [29, с.130].

Сучасну класифікацію інтернет-медіа запропонував журналіст О. Градюшко, за якою будь-який ресурс чітко відносять до типу: онлайн-версії традиційних ЗМІ (газет, телеканалів, радіостанцій); самостійні онлайн-видання (створення для функціонування спеціально в інтернеті); цифрові ЗМІ (розповсюджуються у форматі PDF); інформаційні портали (великі сайти, що включають в себе стрічку новин); інтернет-радіо, інтернет-ТВ (сайти, що надають відеоогляди, які транслюють теле- або радіоканали); інформаційні агентства (компанії, які спеціалізуються на оперативному наданні інформації); агрегатори новин (сервіси перегляду новин, як Google News); соціальні медіа

(блоги, мікроблоги); спеціалізовані тематичні сайти (новинна колонка з певної тематики), сайти організацій [10, с.113].

Науковець М. Чабаненко подає такі характеристики інтернет-видань: наявність редакції, подібної до редакції традиційних мас-медіа, медіа-інформація на сайті організована професійно, відчувається рівняння на кращі зразки світової веб-журналістики, повідомлення на сайті мають соціально значущий характер і здатні зацікавити масову аудиторію, більша частина повідомлень (або усі) є власними матеріалами, републікації з інших інтернет-видань, оформлені належним чином, окрім новин, веб-сайт пропонує матеріали в інших класичних журналістських жанрах (репортажі, огляди, нариси, аналітичні статті, кореспонденції, рецензії), помітні партнерські зв'язки сайту з іншими інтернет-ЗМІ, медіа-контент сайту оновлюється не рідше, ніж раз на тиждень, що говорить про наявність функції інформування про поточні події, достатній рівень відвідуваності [62, с.98].

Отже, на сучасному етапі журналістики періодику поділяють за регіоном поширення, за засновником, за аудиторією, за легітимністю, за видавничими характеристиками, за наповненням. Інтернет-журналістика є самостійним видом журналістики на рівні з друкованою, теле- та радіожурналістикою, тому такі її специфічні риси, як оперативність, інтерактивність, мультимедійність, конвергенція, гіпертекстовість та форма подачі в малих формах є конкурентними перевагами серед інших джерел інформації.

Висновки до розділу. Відомими журналістами-екологами є В. Борейко та Л. Волошина, які співпрацюють з телеканалами, пишуть аналітичні матеріали на українських та зарубіжних сайтах. Д. Олтаржевський досліджує екологічну проблематику та видає збірники, присвячені цій темі. Російські дослідники, Л. Коханова, Л. Землянова та А. Давидова порушують актуальні теми для майбутніх журналістів-екологів: правила написання матеріалів, що стосуються

навколишнього середовища, екологічна етика, жанрологія, специфіка висвітлення.

Активно на території України за останні роки функціонує інтернет-журналістика, яка дозволяє не тільки прочитати матеріал, а й переглянути фото з місця події та відеоматеріал. Нині кожен може створити свій блог та описати про проблеми довкілля. Досить престижно, коли журналіст телеканалу чи радіостанції веде свій блог на офіційному сайті. Це призвело до того, що медійники привернули увагу до екологічної проблематики.

РОЗДІЛ 2. ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

2.1. Екотеми на шпальтах всеукраїнської газети «Експрес»

Через низку природних катаклізмів, екологічна суспільна свідомість показує себе переважно з антропоцентричного боку. Очевидні розходження між нормами екологічної свідомості і справжньою поведінкою людини. Антигуманні мотиви часто переважають над раціональним ставленням до довкілля. На стан екологічної свідомості впливають наукові і громадські організації, державні інституції, науково-популярні видання, але найважливішу функцію виконують засоби масової інформації.

«Експрес» – всеукраїнська українськомовна газета з головною редакцією у Львові, що виходить друком з 1992 року. Це одне із небагатьох видань, центральний офіс якого розміщений не у Києві. Тематика публікацій на газетних шпальтах різноманітна. У газеті часто порушуються такі теми: суспільство, політика, економіка та міжнародні відносини, культура, наука, медицина, розваги. Також на шпальтах видання часто висвітлюється екологічна тематика.

Під час аналізу екологічних матеріалів газети за 2018 рік виокремлено публікації кількох тематичних спектрів.

Стан питної води. Глобальне потепління, забруднення водойм стало причиною багатьох негативних тенденцій, в ході яких люди змушені споживати неякісну питну воду. Наприклад, у розширеній замітці «Ця вода – небезпечна» («Експрес». – 2018. – №24. – С. 9) йдеться про результати епідеміологічного дослідження криниць у Бердичеві Житомирській області. У ліді публікації зазначено результати дослідження: «Вода з криниць Бердичева вкрай забруднена нітратами». У матеріалі описано про забруднення води і розміщено коментар експерта про можливість її подальшого використання. Журналіст Сергій Бовкун наголосив, що було обстежено воду 9 колодязів та вказав, що норма нітратів не повинна перевищувати позначку «50». Надалі з використанням прямої мови подано коментар фахівця Олександра Запаринюка – завідувача районного відділу обласного лабораторного центру. Фахівець

вказав, зокрема: «У криницях на вулиці Зарічній виявлено 146 міліграмів нітратів у літрі води. Колодязь по вулиці Садовій має 108 міліграмів на літр. А, приміром, вода з криниці на вулиці Олімпійській 242 міліграми нітратів у кожному літрі...» («Експрес». – 2018. – №24. – С. 9). Журналіст у матеріалі поставив запитання, що ж робити жителям вулиць, після чого знову подано пряму мову фахівця, що забороняє споживати цю воду навіть після очищення. Підсумку публікація не містить. Варто звернути увагу на кілька недоглядів під час підготування до друку замітки. Заголовок «Ця вода – небезпечна» не дає зрозуміти читачеві, про яку саме воду йдеться, тому для загальноукраїнської газети публікувати результати дослідження води із колодязів у приватному секторі міста та Житомирщині недостатньо. Варто було б, наприклад, підшукати нещодавні результати досліджень води у інших областях країни і подати проблему не в локальному масштабі. Коментар фахівця лише переказує результати дослідження, натомість журналіст би мав поставити запитання щодо можливих причин забруднення та щодо подальших перспектив.

Подібній проблемі присвячена невелика публікація «По воду – до сусіднього села» («Експрес». – 2018. – №11. – С. 19), де йдеться про проблеми мешканців села, у яких зникла вода із криниць. Регіон місця події узагалі не наголошений, а назва села пересічним читачам ні про що не говорить. Коментар у цьому випадку узято у голоси сільської ради.

Зменшення кількості родючих чорноземів. Ця тема є важливою для багатьох сільськогосподарських підприємств та для пересічних мешканців сіл і не тільки, проте не надто активно досліджується журналістами видання. Було подано тільки одну публікацію «Дедлайн для чорноземів» («Експрес». – 2018. – №12. – С. 12) Світлани Олійник, підготовлену у формі інтерв'ю. Краще прізвище та посаду фахівця, з яким відбувся діалог, вказувати у ліді публікації. Натомість у ліді журналіст наголосила тільки про світові дослідження стану чорноземів в нашій країні та збитки від їх руйнації. Усього інтерв'ю складається із трьох запитань, перші два побідні: «Скільки в Україні чорноземів? Чому вони зникають?» та «Які причини зникнення чорноземів».

Останнє запитання пов'язано із тим, як можна подолати цю проблему. На перше запитання відповідав Олег Нів'євський – старший економіст проекту «Підтримка реформ сільського господарства...», на два інші – Андрій Кошиль – президент Земельної спілки України. Незрозуміло, чому працівник медіа задіявала два спеціалісти, відповіді яких схожі. Фахівці надали фахову інформацію про причини вимивання родючого чорнозему, проте перспективи подолання проблеми не визначили, продовживши аналізувати ті причини, які лягли в основу проблеми, замість того, щоб порадити, як із нею боротися.

Незаконна вирубка лісу. Це одна із найчастіших тем, що привертає увагу журналістів газети «Експрес». У публікації «Чорні справи «чорних» лісорубів» («Експрес». – 2018. – №9. – С. 19) Миколи Заверухи йдеться про психічнохворого чоловіка, якого впіймав на «гарячому» майстер лісництва, де поєднується екологічна проблематика з антикримінальною. За жанровим ознаками матеріал наближений до замітки, у тому випадку, якщо поданий епізод був би розписаний детальніше, її можна зарахувати до життєвої історії. Журналіст розповів про випадок, що трапився в Романівському лісництві, не вказавши, де розташоване це лісництво, що є недоліком, адже читачі з різних куточків України не зможуть зрозуміти, якого саме регіону стосується подія. У тексті публікації журналіст поетапно розповів про спробу крадіжки лісу, про затримання і погрози ліснику, що зловив злодія, та про результати судового слідства, в результаті яких правопорушник був визнаним психічнохворим та на нього накладено понад 30 тисяч штрафів. Коментаря представника правоохоронних органів чи самого лісника не подано. Заголовок також не передає сутт публікації.

Юлія Томчишин підготувала замітку «Музична контрабанда» («Експрес». – 2018. – №21. – С. 17), яка за своїм обсягом менша за «Чорні справи «чорних» лісорубів», проте чіткіше передає події незаконної вирубки лісу. Лід – зав'язка, що сюжетно поєднано із основним текстом. У ліді не вказано назву села та регіону, де відбулися події, тому читач зрозуміє тільки із ідентифікації правоохоронця, що прокоментував злочин. Фахівець зазначив, що

лісоруби вирізали лише певні види дерев і вивозили їх до Польщі, де з деревини виготовляли скрипки. Заголовок публікації є вдалим, у підзаголовку пояснено специфіку матеріалу. Основний виклад немає логічних відхилень, «ліричних відступів», а стосується суто вказаної теми.

Проблема безпритульних тварин. Журналісти публікують матеріали про собак-безхатків, яких, як правило, можна побачити на вулицях кожного українського міста.

Публікація «Алло, Джеку потрібна допомога» («Експрес». – 2018. – №13. – С. 19) Юлії Скорик має незвичний заголовок, тільки із підзаголовку зрозуміло, чого стосується цей матеріал: «У столиці запрацювала перша оперативна група для опіки над собаками-безхатками». Основний текст становить коментар координатора проекту Олени Рубанової, що повністю не розкриває обрану тему.

Про Джека, що згадується у публікації не вказано нічого, тому незрозуміло, чому саме так журналіст редакції вирішила ідентифікувати собак. Варто було використати більш поширену в Україні кличку для цих тварин (наприклад, «Бобік»), аби у читачів при ознайомленні із заголовком виникали правильні асоціації.

Замітка доповнена іншим матеріалом «Якась скажена вівчарка», що приєднана до попереднього тексту словами «до речі». У доповненні йдеться про те, що собака породи «німецька вівчарка» покусала жителів Київської області. Ці матеріали під одним заголовком поєднувати не варто, адже попри те, що в обох випадках йдеться про собак, робота благодійного проекту щодо порятунку тварин та робота правоохоронців щодо нападів собак на людей відрізняється.

Проблеми фауни та її мешканців. Більшість із таких публікацій мають пізнавальний, а не проблемний характер. Інколи на шпальтах газети можна переглянути публікації, пов'язані із незвичними видами тварин, які з'явилися у зоопарках країни або про специфічні характеристики певних видів тварин у

світі. Щодо останнього, то такій темі присвячено публікацію «Хто найвитриваліший пінгвін?» («Експрес». – 2018. – №18. – С. 24).

У ліді публікації зауважено, що витривалість пінгвінів журналіст ототожнив із їх можливістю довго перебувати під водою. Дослідникам вдалося встановити, що королівський пінгвін може перебувати під водою 32,2 хв. Журналіст подає коментар фахівця – морського еколога NIWA Кіма Гетца, який, зокрема наголосив, що для цього різновиду птахів не характерне занурення під воду на довгий час: «З огляду на їхню фізіологію імператорські пінгвіни можуть комфортно почувати під водою не довше як вісім хвилин. Потім у них закінчується кисень...» («Експрес». – 2018. – №18. – С. 24).

Також дослідник зауважив, що результати дослідження можуть свідчити й про те, що пінгвіни еволюціонують. Вкінці журналіст зазначила особливості королівського різновиду пінгвінів, вказавши їх максимальну масу та зріст.

Недоліком публікації є те, що вона не містить жодної світлин із зображенням цього різновиду птаха. Зважаючи на віддаленість України від місць життя пінгвінів, пересічний читач не знає, як виглядає королівський пінгвін.

Темі поповнення зоопарків екзотичними різновидами тварин присвячено невеликий за обсягом матеріал «Знайомтеся, кузіманзи з Африки» («Експрес». – 2018. – №13. – С. 19). Замітка складається із двох абзаців, у першому з яких подано коментар фахівця Завоша Аббасзаде, сказано, що це завідувач відділу зоопарку хижих тварин. Фахівець зазначив, що тварини живуть у джунглях західної Африки, і що в українському зоопарку намагаються для них створити умови, подібні до природніх. У другому абзаці журналіст зазначила, скільки живуть ці тварини та чим харчуються.

Варто зауважити, що публікацію потрібно починати з опису тварин, які розміри та вага, а згодом уточнити спосіб життя та харчування. Зважаючи на те, що більшість українців з регіонів навряд чи можуть собі дозволити поїздку до зоопарку столиці заради цього різновиду тварин, то для читачів ця публікація має пізнавальних характер.

Перераховані вище недоліки були відсутні у замітці «Верблюдо-переселенець» («Експрес». – 2018. – №32. – С. 12), де йшлося про поповнення Подільського зоопарку. Журналіст вказала на особливості тварини та подала фото верблюда.

Привертає увагу публікація «Малинка для ведмежати» («Експрес». – 2018. – №31. – С. 24). Еліни Савицької, що за жанром – репортаж. Журналіст розповіла, як ведмежа потрапило до Центру реабілітації бурих ведмедів, вказала на те, як зараз себе поводить тварина. Розміщено коментар ветеринара, що доглядав за твариною, безпосередньо із центру реабілітації. Загалом описане журналістом створює враження присутності читача на місці події, що найбільше характерне для репортажу. Недоліком є відсутність світлин та малий обсяг публікації.

Форму підбірки статистичної інформації про тварин у різних регіонах країни має публікація «І зубри, і лосі, і зайці» («Експрес». – 2018. – №14. – С. 19) Сергія Бовкуна. У публікації подано результати обліку тварин на певній території, що проводять управління лісового господарства. Такі дані варто подавати з використанням інфографіки або таблиць. Великі переліки цифр для різних регіонів не становлять цінності для пересічного читача.

Проблеми флори. Питання збереження рослин та дерев журналісти газети «Експрес» висвітлюють не часто. За рік виходу газети було знайдено тільки одну публікацію цієї тематики: «Знову цей короїд» («Експрес». – 2018. – №32. – С. 19) Миколи Заверухи, де йдеться про те, що жук-короїд нищить цілі плантації сосон. Типовою проблемою є відсутності точної вказівки на регіон, якого стосується ця проблема, згадане тільки Славутське лісництво, яке, як можна дізнатися із довідкових джерел, належить до Хмельницької області. В матеріалі вказано масштаби катастрофи, що жук пошкоджує кору саме дорослих дерев, які найбільше підходить для виробництва. Коментар узято в Олега Ящука – головного інженера лісового господарства, який повідомив, що єдиний спосіб вдалої боротьби із шкідником – викорчувувати уражені дерева.

У підсумку публікації журналіст вказав, на скількох гектарах лісу доведеться провести санітарну вирубку.

Заголовок публікації не передає масштаб проблеми, є не зрозумілим, що це йдеться про лісові сосни, а не про домашні угіддя садів, наприклад. Публікація не містить світлини, що допомогло б читачам уявити, яким чином виглядають уражені дерева і що це загрожує розвиткові лісу.

Отже, найчастіше журналісти висвітлюють питання, пов'язані із представниками фауни України і світу, проте такі публікації носять пізнавальний, а не проблемний характер. Було зауважено, що велика кількість назв публікацій не передає проблеми, про яку йдеться. Не виявлено публікації, де журналіст глибоко дослідив суть проблеми, спробував розібратися з причинами її виникнення та запропонував дієві шляхи подолання лиха. Більшість публікацій теми екології написані у формі розширеної замітки, що підкреслює однобічний характер проблем флори і фауни. У публікаціях, пов'язаних із незаконною вирубкою лісу, простежується кримінальна тематика, зокрема трапляються коментарі представників правоохоронних органів, і підсумок судових засідань. Часто матеріали не містять жодного ілюстративного матеріалу, що здебільшого зменшує цінність публікації.

2.2. Особливості екологічної проблематики у газеті «RIA»

Екологічна тематика на сторінках газети «RIA» також висвітлюється рідко, але підхід журналістів до «зелених» проблем значно професійний. Для аналізу також обрано випуски газети за 2018 рік.

Проблеми збереження та утилізації дерев. Проблемна стаття «Що робити, якщо у вашому дворі зрізають дерева» («RIA». – 2018. – №3. – С. 4) Микити Панасенка стосується питання винищення природного середовища у місті. Інформаційним приводом до написання публікації, як вказано, у ліді, були часті звернення містян щодо цього питання у редакцію газети: «Останнім

часом до редакції почали звертатися люди, які скаржаться, що у їхньому дворі пиляють дерева. Зрізають повністю чи залишають стовбур без гілок. У мерії кажуть, що це задля безпеки вінничан» («RIA». – 2018. – №3. – С. 4). Журналіст підготував розлогу публікацію, де розмістили інформацію про різні аспекти цієї теми: куди звертатися із заявою, скільки заготовляють деревини протягом року із міста, які документи повинні мати робітники, що проводять роботи з обрізки дерев, та навів приклад конфлікту на одній із вулиць міста.

Коментар щодо ситуації взято у директора департаменту житлового господарства мерії Романа Фурмана. Фахівець наголосив, що наразі не може дати точний прогноз, скільки дерев повинні спиляти до кінця року, але зазначив, що вінничани часто звертаються до департаменту, аби зрізати дерева, що заважають. На світлині до публікації зображено процес зрізання дерев на одній із вулиць міста, розміщено маленьке фото журналіста і його контактний номер телефону (така інформація подана до усіх авторських матеріалів).

Публікація «Куди подіти новорічну ялинку» («RIA». – 2018. – №3. – С. 13) Діані Гулбіані містить інформацію про те, як місцева влада радить чинити із ялинками після завершення новорічних свят. Журналіст наголосила: «Уже відомо, що головна ялинка відправиться у печі теплиць «Зеленбуду». А от куди викидати свої новорічні дерева вінничанам, після того, як завершаться зимові свята, журналістці розповіли у міськраді» («RIA». – 2018. – №3. – С. 4). Матеріал написаний на основі розмови із Миколою Залецьким, заступником комунального підприємства «Зеленбуд», який не тільки розповів, куди можна здати непотрібну ялинку, а й наголосив на тому, що «захаращення прибудинкової території карається штрафом». В матеріалі, про що часто звітують комунальні підприємства, наголошено, що масових засмічень дворів ялинками у Вінниці немає, адже комунальні служби добре працюють. На фото зображена ялинка біля сміттєвих баків, що підкреслює підняту журналістом тематику.

Підтримка чистоти у місті, озеленення та сортування відходів. Цієї тематики стосується анонс «Студентів звать на суботник» («RIA». – 2018. –

№5. – С. 4), де коротко зазначено, коли і де розпочнеться акція «Студентська молодь Вінниці за чисте довкілля». Вкінці публікації вказано, що акція триватиме до кінця квітня. Також поданий коментар посадовця – заступника начальника Муніципальної поліції Віталія Чигура, який закликав усіх охочих долучитися до прибирання.

Одна із важливих проблем сучасної України – сортування сміття та подальша його переробка. Це питання у локальних масштабах піднято у матеріалі «Пластик перетворили на... квіти для міста» («RIA». – 2018. – №10. – С. 14) Віктора Скрипника. Інформаційним приводом стало те, що сортувальна станція побутових відходів у Іллінцях запрацює в травні. «На ній сортуватимуть 70% сміття. Нині відбирають тільки пластик», – наголосив журналіст, який згодом поставив чимало запитань, на які варто шукати відповіді: «Як вдалося прибрати від нього місто? На що витрачають кошти від непотребу? Що робити з іншими видами – закон забороняє захоронення неперероблених відходів». Коментар про роботу станції взято у заступника міського голови Олексія Сінгаєвського. Посадовець розповів про особливості збирання та переробки пластику та вказав, скільки чистого доходу має це підприємство: «Заробляють небагато... 70 тисяч гривень. Отримані кошти перетворюють ... у квіти. Точніше – витрачають на озеленення міста» («RIA». – 2018. – №10. – С. 14)

Журналістське розслідування «Просять заборонити в'їзд автомобілів у парк» («RIA». – 2018. – №27. – С. 2) стосується проблеми збереження озеленення на території міста. Інформаційним приводом виступила петиція про скасування дозволів на в'їзд у Центральний міський парк, які подали до влади Вінниці. «Автор петиції називає середньовіччям те, що водії не хочуть помічати забороняючі знаки на в'їзді в парк», – наголосив Микита Панасенко. У матеріалі процитовано точку зору автора петиції, який розповів про що побачив у парку, поки його діти каталися на роликах: «До нашого подиву кожні 30–40 секунд алеями парку їздили легкові автомобілі...». Журналіст зазначив, що це не перший випадок, коли їхнє видання підіймає цю проблему, він процитував

минулорічний коментар посадовця. В аналізованій публікації коментар було взято в охоронця парку. Слова охоронця журналіст анулював через кілька хвилин після прощання, адже охорона пропускала майже усі авто.

Відповідь із патрульної поліції до моменту публікації не надійшла, розслідування журналіста не дало бажаних результатів. Подальших матеріалів з приводу цієї теми висвітлено не було.

Стан фауни України. Туристичний характер має розширена замітка «Де побачити оленів» («РІА». – 2018. – №5. – С. 20). Журналіст Євгеній Цебрій вдало підійшов до актуалізації теми карпатського вольєру для жителів Вінниці: «Якщо вирішите під кінець сезону поїхати на лижі у Карпати, вольєрне господарство у Яремчі вам по дорозі». Журналіст вказав на відмінності життя тварин у зоопарку і у вольєрному господарстві: привітніша атмосфера, адже тварин тримають майже на волі. Вкінці матеріалу у блакитній рамці подано опис маршруту, за яким можна потрапити до вольєрів, що є перевагою матеріалу над низкою інших публікації про життя тварин у зоопарках та інших установах.

Авторський стиль викладу легкий, журналіст не вживає складних термінів, а привертає увагу певною безтурботністю та любов'ю до природи: «Тут ви можете прогулятись та помилуватись казковими краєвидами. А тварини, які живуть просто під відкритим небом – справжній сюрприз, особливо для дітей». На світлині зображений лось, якого фотографують на телефони туристи, що є вдалим для публікації.

Рідко на шпальтах видання висвітлюють анонси про виставки різних тварин. До прикладу, у випуску №5 вміщено невелику публікацію про Міжнародну виставку котів, що мала відбутися в обласному центрі фелінологів-любителів «Золотий кіт». Наголошено на різновидах котів, які можна буде побачити на території виставки, вказано ціну квитка («РІА». – 2018. – №5. – С. 14).

Привертає увагу публікація «Вивчає креветок-«хірургів» («РІА». – 2018. – №10. – С. 13), де йдеться про дослідження Анни Глинчук у станцій юних

натуралістів: «Незвичних мешканців підводного царства досліджує дев'ятикласниця Анна Глинчук під керівництвом наставника Юрія Страшевського», що відповідає жанру нарису. В основі публікації є розмова дівчини та її наставника. Більше інформації розповів вчитель, який наголосив про особливості перебігу їхнього дослідження, різновиди ракоподібних, що були обрані. Коментарі Анни додають публікації колориту: «Вони хоч і малі, але агресивні. Коли треба було сфотографувати, взяла на долоню і відразу відчула, як клешня вчепилася в тіло» («РІА». – 2018. – №10. – С. 13).

Жорстоке поводження із безпритульними собаками та домашніми тваринами. Цю проблему виокремлюють із спектру стану фауни. До прикладу, проблемна стаття Наталії Гончарук «Людей збурили знущання над псом і кошенятами» («РІА». – 2018. – №30. – С. 9). У публікації порушено тему про два випадки звірств над тваринами, що зібрали вінничан на акцію проти живодерів.

Журналіст опрацювала доступний матеріал у соціальних мережах, спілкувалася із учасниками акцій протесту, детально розповіла про знайдених мертвих тварин. Отримана інформація дозволила Наталії Гончарук припустити кілька версії розвитку подій, основна із них, пов'язана із думкою, що понівечені тварини – справа рук маніяка. Позитивним аспектом є наявність окремого коментаря психоаналітика Анни Катрук про те, що приховується за насиллям над тваринами: «Знущання над тваринами свідчить про психічну патологію. Такі нелюди не вписуються в загальноприйняті норми...» («РІА». – 2018. – №30. – С. 9).

Подібна проблемна висвітлена у публікації «Прив'язали собаку до авто та тягнули містом» («РІА». – 2018. – №38. – С. 9). Матеріал підготовлений із посту представника поліції у соціальних мережах, що виокремлює не тільки тему охорони тварин, а й кримінальну складову.

Містян не задовольняє стан вольєрів для безпритульних тварин, що стало причиною написання репортажу «Притулок для тварин місце порятунку чи смерті?» («РІА». – 2018. – №43. – С. 4-5). В межах публікації наведено велика

кількість фактів неналежного поводження із тваринами, наданими волонтерами: «Вінницькі волонтери здійняли паніку в соцмережах: кажуть, що в муніципальному притулку на Гонти померло більше десятка цуценят від інфекцій і почали пропадати собаки»; «У вольєрах кров, брудно й мокро. Живодерня, а не місце порятунку!». Під час візиту журналісти виявили доволі чисте та прибране приміщення й доглянутих тварин. Розміщено багато фото, що характерне для репортажів.

Заклик до вакцинації тварин, як безпритульних, так і домашніх, наявний у матеріалі «Вакцинуйте тварин від сказу – уже 1730 покусаних людей» («RIA». – 2018. – №30. – С. 18). Цей матеріал поданий у рубриці «Здоров'я», адже стосується не тільки питання здоров'я та безпеки тварин, а й здоров'я людей. Авторський матеріал описує велику кількість статистичної інформації про те, скільки людей зверталось по допомогу після укусів тварин, з яких районів зі слів завідувача відділу епідеміологічного нагляду Степана Томіна. Після цього розміщено матеріали про перебіг захворювання, поради про те, що варто робити, якщо вкусила собака або інша тварина.

Вирощування рослин та дерев. Віктор Скрипник підготував матеріал «Вивів п'ять видів хурми, яка не боїться морозів» («RIA». – 2018. – №22. – С. 13), що поєднує у собі елементи нарису та життєвої історії. Із матеріалу очевидно, що журналіст самостійно зустрічався із селекціонером, а не використав матеріали інформаційних служб чи комунальних відомств. Вказано специфіку схрещення, секрет успіху у цій справі, детально описано, які плоди та дерева виростають у Миколи Завального. Журналіст висвітлив екологічну проблематику з декількох сторін.

Варто зауважити, що журналіст володіє майстерним авторським стилем, говорить про дослідника так, що зацікавлює читача: «Селекціонера Миколу Завального багато разів переконували, що хурма у нашому краї не може рости. Він спростував цю думку. П'ять виведених ним сортів витримали морози нинішньої зими, які сягали мінус 23 градусів» («RIA». – 2018. – №22. – С. 13). На світліні, яка доволі добре доповнює сказане, селекціонера. Фото зроблене

під час зустрічі, а не надане із архіву співрозмовника, що є позитивним аспектом для матеріалу.

Проблеми водного середовища. Нечистоти Південного Бугу уже тривалий час непокоять як екологів, так і пересічних містян. Прикладом доручення до цієї проблеми і журналістів, є публікація «Вівіска «купатись заборонено» не зупиняє» («РІА». – 2018. – №22. – С. 2). Матеріал у жанрі проблемної статті з елементами репортажу був написаний напередодні 1 червня, коли в Україні офіційно розпочався купальний сезон. Попри це журналіст наголосив: «...вже на кінець весни місцеві епідеміологи заборонили вінничанам купатись у Південному Бузі». Завітавши на місцеві пляжі, медіа працівник переконався, що жителів міста застереження не зупиняють і люди всеодно йдуть купатися. Таку ж думку підтримав і місцевий рятувальник. Більше того, було зауважено навіть батька із малою дитиною, що мали заходити у воду.

На підтвердження точки зору епідеміологів, про те, що у Південному Бузі не можна купатися, Володимир Філатов навів дані експертизи, з яких стає очевидним, що вода напрочуд нечиста. На світлині до матеріалу можна побачити рятувальника обабіч таблички «Купатися заборонено», що підкреслює мету журналіста.

Масова загибель риби неодноразово потрапляла у поле зору вінницьких журналістів. Прикладом є публікація «Уперше бачив, щоб раки тікали на берег» («РІА». – 2018. – №33. – С. 9) та «Загибли в Ладжині рибу відправили у Хмельницький» («РІА». – 2018. – №38. – С. 9). Детальніше проаналізуємо другу із вказаних, де журналіст Віктор Скрипник наголосив, що другий за вересень факт масової загибелі риби зафіксовано на Ладжинському водосховищі, де приблизно дві тонни декількох видів прісноводних зібрали на поверхні води. Автор публікації спробував з'ясувати, від чого гине риба та чому 30 мертвих особин повезли у Хмельницький? Для цього журналіст матеріалу заручився допомогою різних посадовців та орендаря водойми. Так фахівці, наводячи різні аргументи, зрештою спростували підозру хімічного отруєння води у водосховищі, а пов'язали це із масовим цвітінням води.

Наприклад, орендатор Ігор Колісниченко наголосив: «Розмови про отруєння води не мають місця хоча б тому, що йдеться про великий об'єм води...» («РІА». – 2018. – №38. – С. 9). Питання журналіста «Чому 30 мертвих особин повезли у Хмельницький?» виявилось швидше «мильною бульбашкою», якою привертали увагу читача, адже рибу просто повезли на дослідження у спеціальну лабораторію Хмельницька.

Отже, було зауважено більшу кількість проблемних тем екологічного характеру. Найактивніше журналісти висвітлюють на шпальтах видання проблеми безпритульних собак, стан водойм та масове отруєння риби. Серед жанрів трапляються проблемна стаття, журналістське розслідування, репортаж.

2.3. Специфіка висвітлення екотем у газеті «33-й канал»

Над проблемами екології більшість українців задумують в останню чергу, надаючи перевагу проблемам політики, економіки, медицини, але стан нашого здоров'я та добробуту насамперед залежить від навколишнього середовища, якості продуктів харчування та води.

Журналісти видання «33-й канал», як і газети «Експрес», рідко аналізують екологічні проблеми та їх вплив за здоров'я людини. Для аналізу було обрано матеріали газети за 2018 рік. Вдалося виокремити кілька тематичних груп, що найчастіше публікуються на шпальтах «33-го каналу».

Загальний стан навколишнього. Про це писали лише журналісти видання «33-й канал», і ця тема була відсутня у двох інших аналізованих газетах. «Ми самі себе знищуємо, бо отруюємо повітря і воду» («33-й канал». – 2018. – №15. – С. 6) К. Мадонової-Пушкар. За жанром ця публікація належить до фейлетону, адже в сатиричній формі висміює негативні явища в суспільному житті. Перевагами матеріалу є гостра позиція автора, який на прикладі одного із навколишніх сіл описує про проблеми збору сміття, якості питної води. Зауважую, що для автора матеріалу піднята тема неприємна: «Це сміття знаходить за 300 метрів від населеного пункту. Сьогодні хтось привіз причеп

смоли і підпалин». Він намагається знайти й крайнього у тому, що відбувається в населеному пункті, проте висміює насамперед екологічні негаразди: «тут є і вина місцевої влади. Ще з 2005 року на сході села підіймалося питання щодо централізованого збору та відвозу твердих побутових відходів з мешканців села. Та пройшло тринадцять (!) років, а ми продовжуємо грузнути у горах сміття».

Автор активно використовує розділові знаки, зокрема знак оклику у вказаній цитаті, для того, аби підкреслити масштаб піднятої проблеми. На завершення публікації було розміщено звернення до совісті кожного громадянина щодо тієї шкоди, яку він завдає суспільству.

Недолік публікації – назву населеного пункту розміщено тільки в останньому реченні фейлетону: «Зрештою, це справа совісті і свідомості кожного жителя Городківки». Щодо заголовку публікації, то автор відштовхувався не від проблем у його селі, а виходив із точки зору захопити якомога більшу аудиторію, якої стосуються проблеми навколишнього середовища.

Питна вода. Газети «РІА», «Експрес» та «33-й канал» містять публікації на тему зникнення води з криниць або забруднення її хімічними речовинами. На шпальтах «33-го каналу», наприклад, є такий матеріал проблемного характеру «Масово зникає вода» («33-й канал». – 2018. – №12. – С. 5) Сергія Снігура.

Публікація невелика за обсягом та містить три коментарі: від місцевої жительки, сільського голови і гідрологів. Так, місцева жителька Луки-Барської Інна розповіла, яким чином намагаються боротися із дефіцитом води у криницях, наголосила на тому, що воду доводиться для худоби возити із річки («А це до кілометра дороги. Пробиваємо ополонки і бідонами возимо додому») або намагаються топити сніг, хоча такий спосіб ще менш результативний («Або ж топимо сніг. За двадцять хвилин виходить аж літр води. А за день потрібно аж 30 відер для худоби»).

Сільський голова Ірина Мельник підтвердила проблеми із водою в усіх населених пунктах сільради. Зазначила, що в одному із сіл уже завершується будівництво водогону за кошти людей та бюджету сільради («Тому на даний час уже завершується будівництво водогону у селі Горяни»), а для Луки-Барської уже виготовляють кошторисно-проектну документацію.

Останнім вміщено коментар гідролога, прізвище якого не вказано, про те, що вода із криниць зникає через посушливі погодні умови.

Подібній проблемі присвячена розширена замітка Соломії Калюжко «Тільки у чотирьох громадських криницях Вінниці вода справді придатна до вживання» («33-й канал». – 2018. – №33. – С. 8). У матеріалі вказано про результати перевірки води у 76 криницях міста, з яких вода є придатною для споживання людьми виявилися тільки у 4. Журналіст вказала, де саме розміщені криниці. Завершення матеріалу написано у художньому стилі: «Прикро, що воду в інших криницях фахівці пити не радять. Навіть нібито у екологічно чистому, на перший погляд, Старому місті жодної криниці із чистою водою відшукати не вдалося». Як ілюстративний матеріал вміщено світлинку із криницею, яку підписано таким чином: «Три з них – на П'ятничанах».

Вимирання риби, неправильна її утилізація. Журналіст Ольга Петровська у матеріалі «Чому мертву рибу викидали під ворота заводу?» («33-й канал». – 2018. – №23. – С. 3) повідомила про те, що екологи оштрафували місцеве підприємство: «Більше як на 37,5 тис грн. завданих збитків державі нарахували інспектори обласної Державної екологічної інспекції піз час перевірки ...».

Публікація має заголовок, за жанром – це розширена замітка про результати перевірки екологічною інспекцією підприємства. Журналіст не висвітлив тему багатосторонньо, потрібно було спробувати зв'язатися з керівництвом, порозмовляти із активістами та владою. Варто зауважити, що назва матеріалу носить і провокативний характер, адже насправді завод не викидав рибу під власні ворота, це активісти у такий спосіб протестували: «у знак протесту мешканці ходили під Іллінецький цукрозавод й кинули під

ворота підприємства мертвого амура, звинувачуючи виробників у масовій гибелі риби».

Ілюстративним матеріалом слугує зображення труби, з якої виливається вода. Зважаючи на контекст публікації, таке фото не доповнює і не ілюструє сказане журналістом. Доцільним було опублікувати світлинку саме риби, про яку йшлося у заголовку матеріалу.

Аналогічній проблемі присвячено публікацію «Від отруйних відходів знову гине риба у Тростянці» («33-й канал». – 2018. – №17. – С. 7) Ольги Вільчинської, що за жанром наближена до статті. У ліді матеріалу вказано масштаб проблеми: «Люди бояться, що у селищі від роботи спиртзаводу настане екологічне лихо; риба гине від отруйних відходів, а люди задихаються від смороду». Журналіст наголосила, що проблеми із вимиранням риби у річці стає відчутною уже третє за рік. Посилаючись на слова голови райтовариства мисливців та рибалок, авторка описала стан води: «вода була червоною і стояв страшний сморід», та кількість риби, що загинула: «коли зійшла крига, мешканці та рибалки зібрали більше причепа дохлої риби».

Надалі журналіст вказала, що місцеві мешканці звинувачують у гибелі риби місцевий спиртовий завод, та результати перевірки води, що засвідчили абсолютну відсутність кисню у воді. Крім цього, поданий невеликий коментар голови селищної ради, яка відзначила про інші хімічні показники води.

Ольга Вільчинська наголосила на рівневі завданих збитків – 2 млн грн., проте незрозуміло, звідки журналіст узяла такі цифри. Було вказано про створення спеціальної комісії у селищній раді, проте результати її роботи залишилися невідомими.

Проблеми місцевих лісів та тварин, що там мешкають. Привертає увагу публікація з елементами памфлету Василя Кізки – депутата райради та заслуженого журналіста України «Дубова справа у Ямпалі», де автор наголошує, що вирубку лісів кришує місцеве начальство («33-й канал». – 2018. – №9. – С. 7). Інформаційний привід до написання матеріалу вказаний у ліді «Мені надійшла інформація, що на околиці Ямполь, за територією

приладобудівного заводу, невідомі валять дубовий ліс. Автор гостро розкритикував спосіб зберігання дров як речового доказу біля адмінбудівлі поліції, дії правоохоронців щодо розслідування справи про незаконну вирубку дубів.

Стиль викладу журналіста професійний, наближений до публіцистичного, наприклад: «Він мені образу «просвітив»: це дрова в основному поліції, закуплені (чуєте, друзі, закуплені за бюджетні кошти!) для спалювання у котельні поліції».

Подібну проблему підняв і Василь Снігур у розширеній замітці «Кому належить ліс у Збаражі та хто маніпулює документами та громадою?» («33-й канал». – 2018. – №15. – С. 4). Суть цієї публікації полягає у тому, що містяни протестують проти незаконної вирубки лісу. Автор розповів про події, які трапилися у день, коли громада поцікавилася документами дроворубів та згодом викликала поліцію. За словами мешканців міліція швидше прикривала дії порушників та погрожувала містянам прокуратурою. Натомість у прес-службі міліції області підтвердили виїзд поліції на місце події та спростовують поведінку працівників.

Взято коментарі у голови райради, голови громади та підтвердження виїзду поліцейських у прес-служби поліції області.

Журналіст у заголовку поставив запитання «Кому належить ліс у Збаражі та хто маніпулює документами та громадою?», проте дати відповідь на нього не вдалося. Ілюстративним матеріалом виступає світлина, де зображені місцеві жителі, із таким підписом: «Мешканці Збаража воюють за ліс».

Нищення природного середовища через шкідників і спеку описано у матеріалі Тетяни Кондратьєвої «Сохнуть сосни та ялини» («33-й канал». – 2018. – №19. – С. 9). Структурно матеріал складається із ліду, де повідомляється масштаби збитків та джерело інформації («У лісах Вінниччині виросло 6, 5 тисячі га насаджень. Таке тривожне повідомлення нещодавно надійшло від Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства»), коментар УЛМГ, коментар керівника геоботанічної станції.

Журналіст наголосила, що найкраще рятувати деревні насадження природним шляхом, адже хімічні речовини часто завдають також і чимало шкоди. Так, вказано: «Лісники цієї весни вже вивісили 18 605 штук шпаківень синичників, огородили майже 400 мурашників...». Ця ж думка підтверджена у підписові до ілюстрації, де зазначено: «Ліси врятують не вирубки, а комахи та птахи». Крім цього, Тетяна Кондратьєва у кінцівці матеріалу звернула увагу читачів, що ліс також варто рятувати і від сміття, стихійних звалищ. Така робота, як слушно зауважено, підсильна кожному.

Анатолій Мельник підготував матеріал «Вовки розбійничають у Могилів-Подільському» («33-й канал». – 2018. – №46. – С. 10). На основі розповіді голови районної ради Українського товариства мисливців та рибалок Івана Лученка. У формі прямої мови журналіст подав вказівку про те, в якому селі і якої саме шкоди наробили дикі тварини: «Вовки загризли бичка – наче ножом ногу відрізали, розпороли живіт...».

Після прямої мови журналіст продовжив власними словами описувати шкоду місцевих мешканців від сіромах, логічного підсумку до публікації не вміщено. Світлина у матеріалі відсутня, хоча варто пам'ятати й про те, що вміщувати фото померлих чи роздертих тварин неприпустиму у виданні для масових читачів.

Деякі публікації містять суто повідомлення про початок і завершення сезону полювання та тих чи інших тварин чи птахів. Наприклад: анонс «Починається полювання на птахів» («33-й канал». – 2018. – №32. – С. 10) Анатолія Мельника. Матеріал написаний на основі повідомлення голови Вінницької обласної організації товариства мисливців та рибалок Юрій Карвацького. Крім вказівки на терміни полювання на ті чи інші види птахів, журналіст також перерахував інвентар та документи, що повинні бути у мисливців. Завершення публікації має незвичний заклик: «І ні пуху, ні пера!».

Проблеми безпритульних тварин. У публікації «Як школярі на Вінниччині рятують безпритульних собак та котів» («33-й канал». – 2018. – №46. – С. 10) йдеться про дітей, що із першого класу займаються

волонтерською діяльністю (збирають макулатуру, майструють спільно із вчителями будинки для малих тварин).

Матеріал написано зі слів класного керівника Тетяни Чекотун. Наприклад, вчителька наголосила тривалість волонтерських акцій: «Ми розпочали свої акції милосердя із першого класу... Зібрали 7 кілограмів кришечок віз пластикових пляшок для виготовлення протезів...». У такий спосіб діти не тільки допомагають очистити довкілля, а й вносять свою лепту у допомогу військовим, захищають малих бездомних тварин. Матеріал поєднує кілька жанрів, зокрема репортажні описи того, як діти допомагають довкіллю та тваринам, портретний нарис, адже автор намагається змалювати специфіку колективу та його роботу. У публікації вміщено дві світлини: зображення четвертокласників та фото собак, яким допомагали діти. Заголовок публікації не відображає всієї роботи школярів у царині волонтерства.

Лист у редакцію «Давайте разом рятувати безпритульних собак» було вміщено у 14-ому випуску газети «33-й канал». Група авторів із 6-ти осіб розпочала своє звернення із цитати Антуана Сент-Екзюпері російською мовою. Варто наголосити, що цитати потрібно перекласти. Вступ у публікації затяжний: так вказано загалом про тварин, тоді про безхатченків, після того автори перейшли до історії створення місцевого притулку для тварин.

Повідомляючи основну думку, автори згадали про заслуги адміністратора притулку Тетяни Постановської, наголошуючи на її терпеливості та заслугах у волонтерстві. Насамкінець група авторів звернула увагу, що притулок і станом на сьогодні потребує підтримки містян. На звершення публікації знову було подано цитату відомої особи («33-й канал». – 2018. – №14. – С. 9).

Отже, тематика публікацій газети «33-й канал» схожа до газет «РІА» та «Експрес». Найчастіше йдеться про проблеми із питною водою, загибель риби (тільки для вінницьких ЗМІ), проблеми збереження лісів, флори та фауни загалом і насамкінець робота із безпритульними тваринами. Щодо жанрів, то часто використовують замітки, рідше – аналітичні та художньо-публіцистичні

жанри. У більшості матеріалів наявні коментарі посадовців або місцевих жителів.

Висновки до розділу. Серед основних тем, до яких звертаються журналісти для висвітлення екологічної проблематики у всеукраїнському виданні «Експрес», є: стан питної води, зменшення кількості родючих чорноземів, незаконна вирубка лісу, проблема безпритульних тварин, проблема флори й фауни та її мешканців. Найчастіше публікації містять пізнавальний, а не проблемний характер. Матеріали висвітлені в жанрі розширеної замітки, рідко інтерв'ю, подано якісні фото. Активно екологічну проблематику поєднують з антикримінальною, додаючи коментарі працівників з правоохоронних органів.

Проблеми збереження та утилізації дерев, підтримка чистоти у місті, озеленення та сортування відходів, стан фауни України, жорстке поводження із безпритульними собаками та домашніми тваринами, вирощування рослин та дерев, проблеми водного середовища – основні теми, які публікують журналісти газети «RIA». Матеріали найчастіше мають авторський стиль написання, іноді використовують такий аналітичний жанр як проблемна стаття, але найчастіше звертаються до інформаційних жанрів.

Журналісти видання «33-й канал» публікують матеріали на такі теми: загальний стан екології, питна вода, вимирання риб та їх не правильна утилізація, проблема лісів та їх мешканців, проблеми безпритульних тварин. Найчастіше матеріалів розміщені з неякісними фото та довгими заголовками, що є недопустимим у журналістській публікації. Жанри мають змішаний характер, екологічну проблематику поєднують з антикримінальною.

РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В ІНТЕРНЕТ-МЕДІА

3.1. Екологічна проблематика в мережевих ЗМІ «Детектор-медіа» та «Страна.іа»

Сучасні мережеві мас-медіа з кожним роком стають дедалі популярнішими, тому важливо, аби ці ЗМІ належним чином торкалися до проблем екології сьогодення.

«Детектор медіа» – українська громадська організація, яка є власником однойменного інтернет-видання та є правонаступником ГО «Телекритика». Головою ГО та шеф-редактором порталу «Детектор медіа» є Наталія Лигачова. Започатковане видання 2016 року. Основна ціль порталу – оцінювати специфіку контенту телеканалів, друкованих та Інтернет-медіа. Сюди належать: «Маріупольський телеканал МТВ видалив сюжет про екологічний флешмоб. На каналі кажуть – через скаргу коментатора» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 7.06.2018), «Заводам – робочих, дітям – анонімність. Чого не вистачало тележурналістам» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 20.06.2018), «Рожеві мрії про якісні новини. Моніторинг новин 9-15 липня 2018 року» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 23.07.2018), «Моніторинг розмовного радіо. Чого бракує новинам «Радіо НВ»» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 29.06.2018), «Майже без джинси, але «заблукали» в темах. Моніторинг теленовин регіональних філій НСТУ за 11-15 грудня 2017 року. Північ», (<https://detector.media>. – Дата доступу: 09.02.2018) та інші.

У кожній із цих публікацій про проблеми подання екологічної проблематики йшлося у контексті інших тем. Наприклад, у моніторингу «Заводам – робочих, дітям – анонімність. Чого не вистачало тележурналістам» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 20.06.2018) йшлося про те, що телеканал «Україна» вкотре шукала працівників для заводів Ахметова: «MediaSapiens уже кілька разів писав про унікальну для «України» ситуацію, коли канал олігарха не лише лобіює інтереси й піарить власника, а ще й шукає йому працівників». Автор публікації охарактеризував сюжет у відвертій формі, наприклад про початок відео наголосив: «Починається матеріал настільки епічно, що навіть

трохи смішно»; «...далі глядачам розповідають про звичніші речі: вміст місцевого соцпакету, можливості освоєння нових професій та стрімке кар'єрне зростання». До кожного твердження автор використовує цитати із сюжету. Насамкінець він наголосив, що журналісти не згадали про низку важливих моментів, а саме про те, що робота шкодить здоров'ю, а на заводі уже кілька разів відбувалися нещасні випадки: «У липні минулого року тут загинуло троє людей, у червні цього року – один. Також у червні підприємство допустило забруднення навколишнього середовища і змушене було аварійно зупинити конвеєр». Кожен із цих випадків виділений гіпервідсиланням, що дозволить читачам перейти до вказаних даних. Наприклад, до першого випадку подано відсилання на публікацію УНІАН «У Маріуполі на комбінаті внаслідок обвалу перекриття загинуло троє працівників» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 14.07.2018).

Винищення/розкрадання лісу. Варто звернути увагу, що велика кількість публікацій торкається до проблем нищення лісу в контексті війни. Наприклад, матеріал «Війна й довкілля. Ліси у вогні» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 19.05.2018) акцентує увагу на складності цієї проблеми: «З кожним наступним днем війни, масштаби екологічних наслідків стають усе більше, а їхнє попередження чи ліквідація – усе важче уявною». Матеріал у жанрі статті підготував Олексій Василюк, спеціально для УП «Життя».

Фахівець аналізував офіційні дані та співставляв їх із реальністю, наполягаючи на тому, що насправді масштаб катастрофи значно більший: «Минуло більше як півроку відтоді, коли свої, значно більші цифри, озвучували ми. Чому лісники не визнають реальних масштабів збитків, ми не розуміємо». Фахівець вдало оперує термінами та поняттями: «Зона АТО повністю знаходиться в межах степової кліматичної зони»; «Сьогодні Донбас – найбільш заселений регіон на всю степову зон євразійського континенту», проте не забуває про те, чи матеріал будуть читати пересічні українці, про що свідчить легкий стиль викладу інформації автора. Із емоційної лексики, великої кількості питальних речень реципієнт може збагнути, що автору матеріалу важлива тема,

яку він підняв: «Проте, достатньо уявити майбутнє бодай на день далі ніж реальне завершення бойових дій – як стане зрозумілим невтішний прогноз» або такий приклад: «З іншого боку, лишається незрозумілим, чому лісова галузь занижує масштаби нанесених лісам збитків, а не завищує...».

Заголовок матеріалу підібраний вдало. Варто зауважити, що тут не використано традиційний для мережових медіа суто інформаційний заголовок про те, що відбулося. Свої думки автор доповнює інфографікою, знімками зі спутника.

Екологічні мітинги та акції протесту. Прикладом може бути матеріал «Е – екологія. Як медіа Ахметова борються з екоактивістами в Маріуполі» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 22. 11.2018), де йшлося про те, що псевдоексперти та всеукраїнські ЗМІ допомагають місцевій владі та медіахолдингу Ахметова дискредитувати протест проти забруднення довкілля. За жанром матеріал наближений до огляду ЗМІ, автор якого не вказаний. Натомість звернено увагу на те, що від початку війни Маріуполь згадувався у загальноукраїнських ЗМІ здебільшого як «східний форпост опору експансії «російського світу»». І тільки цьогорічна осінь «навела медійний фокус на ще один драматичний сюжет»: екологічну трагедію півмільйонного мономіста, що стало заручником металургійних комбінатів із їхніми викидами.

Автор за допомогою гіперпосилань дав можливість читачам пересвідчитися у кожному із названих матеріалах самостійно. Важливе місце в аналізі відіграють настрої містян у соціальних мереж: «Активісти спільноти «За екологічно чистий Маріуполь» поширювали відео та анонси серед своїх аудиторій, тож уперше із 2012 року мешканцям міста вдалося достукатися зі своєю проблемою до центральних ЗМІ». В огляді зауважено, що аналогічні, хоча і значно менші за обсягом акції, були організовані через соцмережі, «пройшли того ж дня в Запоріжжі та Кривому Розі, де також працюють підприємства групи «Метінвест» – відповідно до кожного з матеріалів додано відсилання.

Інновації в екологічній сфері. Ця тематика привертає увагу насамперед через те, що у друкованих ЗМІ зауважити її не вдавалося. Натомість аналізоване онлайн-медіа оприлюднило, наприклад, таку публікацію: «В Україні з'явився перший екологічний бот» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 07.07.2018), у ліді якої конкретизовано, про що саме йдеться: «Міністерство екології та природних ресурсів України та група активістів SaveDnipro презентували першого в Україні бота, який надає екологічні дані про роботу підприємств».

Матеріал, як часто можна зауважити у друкованих ЗМІ, структурований з допомогою тематичних маркерів. Зокрема, автор спробував з'ясувати: «Що вміє новий бот?», «Відкриття екоданих – пріоритет міністерства», «Думку еколога». У першому питанні було вказано про можливості бота, а саме про те, що SaveEcoBot дозволяє в режимі реального часу отримувати інформацію про оновлення записів у Єдиному реєстрі ОВД, куди надходять дані від підприємств з усіх областей України про наміри здійснювати планову діяльність: будівництво, реконструкцію.

У другому питанні наведено коментар високопосадовця, а саме міністра екології та природних ресурсів Остапа Семерака, що є доречним, зважаючи на підняту тему: «Я ціную усі дії та зусилля екологічних активістів, які допомагають нам розбудовувати прозору й дієву систему державного контролю за безпекою використання наших природних ресурсів. Ми вдячні за ті меседжі та ініціативи, які ми отримуємо від наших громад, як у випадку із ініціативною групою SaveDnipro», – зазначив міністр. Міністр обмежився подяками активістам і не наголосив на реальній користі від нововведення.

У третій частині публікації оприлюднено точку зору еколога міжнародної благодійної організації «Екологія-Право-Людина» Олексія Василюка, який підтвердив та визнає, що відкритість процесу надання дозвільної документації ніколи не була в Україні на такому рівні, як зараз. Але разом із тим Олексій Василюк звернув увагу, що в Україні «далеко не в кожному населеному пункті є бодай один активіст, який би відстежував реєстр

щодня, а тих, хто відстоювали б неприпустимість нових шкідливих проектів в судах зовсім мало». Як висновок: ініціатива насамперед тримається на активістах. Отже, авторський стиль привертає увагу потенційного читача, у матеріалі подані коментарі фахівців, заголовок – типовий для мережевих медіа.

Міжнародні новини. Новини із інших країн стосуються насамперед цікавої та неординарної тематики і не пов'язані із констатацією факту забруднення певної території. Вдалим прикладом є розширена замітка «Видавництво Collins назвало слово року – «одноразовий» (<https://detector.media>. – Дата доступу: 07.11.2018). Зазначене видавництво щороку обирає одне слово, яке часто використовується в інформаційному просторі. Цього року було слово «одноразовий» («single-use»). Випусковий редактор процитував повідомлення, що розміщувалося на офіційному сайті видавничої структури, що пояснювало такий вибір: «Зображення пластикового посуду у найвіддаленіших частинах океанів призвели до глобальної кампанії з метою зменшення їх використання. З 2013 року використання слова «одноразовий» збільшилося в чотири рази».

Після цього у публікації вказано, які ще слова могли очолити рейтинг. Зокрема, йшлося про «MeToo» (відомий рух проти сексуальних домагань), «gaslight» (психологічні маніпуляції з метою змусити людину сумніватися у власній розсудливості) та «vegan» (людина, яка не вживає та не використовує продукти й предмети, в яких використані компоненти тваринного походження).

Таким чином, підхід ресурсу «Детектор медіа» до подання екологічної проблематики суттєво відрізняється від аналізованих друкованих медіа. Насамперед журналісти акцентують увагу на специфіці подання цієї проблеми українськими каналами та іншими ЗМІ. Щодо унікальних публікацій, то йдеться про події всеукраїнського рівня або цікавинки із міжнародного медіаполя.

«Страна.ua» – російськомовне інтернет-видання в Україні, яке розпочало функціонувати 16 лютого 2016 року, засновник – Ігорем Гужвою, який

позиціонував свій сайт як «об'єктивне ЗМІ», що намагається чесно оцінювати та аналізувати події в країні.

Згідно з дослідженням Інституту масової інформації за лютий 2017 року, ресурс разом з сайтами «Корреспондент.net», «Обозреватель» і газетою «Вести» показала найгірші результати щодо дотримання балансу думок і професійних журналістських стандартів у новинному форматі. У дослідженні 2018 року від Texty.org.ua, видання назване одним із провідних проросійських видань в Україні.

Крім цього, сайт піддається критиці за проросійську й антиукраїнську редакційну політику, а також маніпулятивну манеру подачі інформації: безоціночне цитування думок російських політиків та ЗМІ, висновки без обґрунтування, увага на другорядних фактах, емоційно забарвлені заголовки, відсутність перевірки фактів, некоректний переклад іноземних матеріалів.

Оскільки одним із завдань проросійських медіа, подавати чим більше інформації про негаразди в країні та закордоном, «заганяючи» читачів у безвихідь, то про проблеми екології випусковий редактор та журналісти говорять часто (подається по кілька публікації щотижня).

Закордонні новини. Наприклад, у запозиченій із іноземного джерела публікації «Почему желтые жилеты наращивают протест, несмотря на уступки правительства Франции» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 5.12.2018) йшлося про те, що французи мають намір продовжувати акції протесту, незважаючи на поступки з боку уряду. Автор задається питанням, до чого призведуть нові заворушення і як президент Франції Емманюель Макрон може вирішити ситуацію, хоча відповіді на нього дано не було.

У публікації кілька разів акцентується увага на слово «безлад», а матеріал має доволі скандальний характер, де подано низку коментарів від анонімних осіб, задано безліч провокативних запитань. Автор матеріалу виражається абстрактно, навіть не називаючи міст, про які йдеться: «Хотя в некоторых городах действительно имели место беспорядки, большинство французов, особенно в провинциях, проявляет свое недовольство политикой властей

мирно...». Насамкінець подано три можливих на думку автора сценарії розвитку події, де влада або йде повністю на поступки громадян, або частково, або узагалі продовжує «подавлять протести».

Проблеми забруднення навколишнього середовища. Цій тематиці присвячено, наприклад, запозичений матеріал «Киевводоканал и АрселорМиттал признали главными врагами окружающей среды в Украине» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 2. 12.2018), який підготовлений за матеріалами Міністерства екології та природних ресурсів. Порівнюючи першоджерело та вказану публікацію, зауважую, що робиться великий акцент на станові екологічної ситуації саме на Сході країни, у той час, як дані з інших областей випусковий редактор опускає. Так, на «Страна.ua» вказано: «Две трети предприятий, вошедших в рейтинг Топ-100, локализованы на территории Днепропетровской (30); Донецкой (22); Запорожской (9) и Луганской областей (6)». Тому першоджерело містило ще й низку показників щодо інших областей, зокрема йшлося, що із 33 підприємств – найбільших забруднювачів довкілля в Україні, які увійшли до рейтингу щодо скидів забруднених стічних вод 9 знаходиться на Дніпропетровщині, 8 на Донеччині, по 4 – на Луганщині та Сумщині, 3 підприємства у Запорізькій області та по 1 підприємству на Львівщині, Миколаївщині, Рівненщині, Чернігівщині, а також у м. Київ. Отже, зауважено вибіркове подання інформації, при тому, що матеріал запозичений із офіційного джерела. Коментарів спеціалістів у ньому не зауважено. Крім цього, подано доволі скандальний гучний заголовок, про те, що два підприємства визнано ворогами навколишнього середовища.

Особливо сайт акцентує увагу на все можливих рейтингах, топах, де промовисто вказано на проблеми з екологією у містах, країнах. Так, рівню забруднення присвячений топ «Киев вошел в топ-10 грязных городов Европы, в рейтинг попали и Харьков со Львовом» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 6.12.2018), запозичений із іноземного сайту «Numbeo».

Ще один приклад : Олександр Харченко підготував «*Война и преступность. Почему Киев стал мировым лидером по темпам ухудшения*

качества жизни» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 14.08.2018). Де, крім власне, рейтингу, йдеться й про низку політичних моментів, якими часто оперують проросійські медіа. Насамперед варто вказати на частину матеріалу під назвою «Не только боксера в мэры, еще и певца в президенты», яким журналіст намагався наголосити, на тому, що Святослав Вакарчук міг подати свою кандидатуру на пост президента. Аналіз рівня життя зводить до розмов про політику («Як тебе не любити, Києве мій?" Надеюсь, всепонятно, что у людей, которые громче всех отработывают в оппозиции, мало что получается в власти» і багато іншого), хоча журналіст мав би звернути увагу й на низку інших складових комфорту життя.

Стан фауни та флори. Деякі публікації про вимирання рідкісних видів тварин, розміщені із часовим проміжком не більше доби, доволі суперечливі між собою. Розглянемо дві запозичені замітки «Лося исключили из Красной книги Украины и разрешили на него охотиться» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 27.11.2018), «В Минэкологии заявили о резком сокращении популяции лосей, исключенных из Красной книги» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 28.11.2018). У першій із заміток йшлося про те, що Окружний адміністративний суд виключив лося європейського з Червоної книги України, а також дозволив на нього полювати. Хоча у першоджерелі (прес-служба суду) вказано на те, що цей лось не був узагалі занесений до Червоної книги. У іншій вказаній публікації уже відкрито говориться про винесення виду лосів із Червоної книги, хоча насправді тварини туди і не заносили. Факти для публікації узяті із коментаря «міністра екології і природних ресурсів Остап Семерак, пишет УНИАН». У кінці випусковий редактор знову звернув увагу на те, що суд дозволив полювати на тварину.

Нововведення в Україні та екологічні законопроекти. Тут випускові редактори говорять про запровадження екологічного виду опалення, про виведення із вжитку приладів, за забруднюють середовище, про шкоду автомобільних викидів. Наприклад, «Украина подпишет Конвенцию о запрете ртутных ламп и градусников» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 31.07.2018).

Заголовок публікації (замітка +коментар) не відповідає тексту, адже насправді йдеться тільки про те, що у Мінприроди представили на громадське обговорення законопроект про ратифікацію Україною Мінаматської конвенції про заборону ртуті в побуті, а не про підписання цієї конвенції. Основний матеріал було запозичено із ресурсу «Лига». Також наявний коментар Сергія Лук'янчука, директора Департаменту екологічної безпеки.

Штрафи та заборони. Вдалося зауважити, що часто на сайті про екологічні проблеми йдеться саме шляхом публікації матеріалів, що містять «погрозу» великих штрафів тим людям, що спалює траву, продає неживі квіти в окремих регіонах, чи, хто продає першоцвіт і так далі. Акцент робиться насамперед на забороні, а не на потребі покращити екологічний стан в країні.

Прикладом може бути публікація «В Киеве хотят запретить полиэтиленовые пакеты в магазинах» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 12.04.2018), де йдеться про те, що комісія Київради з питань екологічної політики погодила проект рішення, який повинен обмежити використання поліетиленових пакетів в київських магазинах та інших торгових точках. Знову ж таки, що заголовок не передає точно інформацію. Публікація також не авторська, а запозичена із прес-служби Київради. Вміщено коментар запозичений автора відповідного проекту рішення Костянтина Ялового: «По официальным данным, в масштабах ЕС ежегодно в мусорном ведре оказываются 8 млрд пакетов. В среднем гражданин ЕС использует около 200 полиэтиленовых пакетов в год, как правило, только один раз...». Більшість публікацій на сайті містять укінці згадки про інші публікації на подібну тематику. Так, до цього матеріалу нагадано про те, що в Дніпрі оголосили боротьбу з пластиковими квітами в поминальні дні продавцям-нелегалам загрожує штраф від 300 до 1500 гривень.

Це один приклад «В Минэкологии предупредили о серьезных штрафах за продажу первоцветов» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 16.02.2018), де йдеться про те, що Міністерство екології та природних ресурсів попередило громадян,

що вони можуть бути оштрафовані на 510-3655 грн за зривання квітів, які цвітуть ранньою весною і занесені в Червону книгу України. Публікація також неавторська, а основна інформація запозичена з сторінки Мінекології в соцмережі Facebook.

Екологічні катастрофи в Україні. Варто звернути увагу на авторську статтю «Угроза катастрофы. Что сей час происходит на «Крымском титане» и как предотвратить взрыв экологической бомбы» (<https://strana.ua>. – Дата доступу: 23.09.2018), підготувала яку Людмила Ксенз. Цей матеріал належить до проукраїнських, тут напрочуд яскраво протиставлено Україну-Росію із наданням переваги політиці останньої.

Авторка звернула увагу на низку даних, які, за її словами, відбуваються в регіоні, а саме сказано, що до початку вересня ситуація ще погіршилася, тому з міста масово евакуювали дітей. Причина того, що сталося – викиди шкідливих речовин з розташованого в Армянську заводу «Кримський титан». Ні з допомогою світлин, ні шляхом коментарів цю інформацію авторка не підтверджує. Єдиним фото у публікації є зображення назви міста.

Крім цього, журналістка оперує даними, не вказуючи на джерело їхнього походження: «Между тем, недавно появилась информация, что руководство «Крымского титана» направило в ФСБ и Следственный комитет России заявления о возбуждении уголовного дела против властей Украины после выброса вредных веществ на севере Крыма».

Вміщено кілька коментарів, проте із їх змісту стає очевидно, що журналістка не брала їх власноруч, а послуговувалася інформацією з відкритих джерел («...професор кафедры общей и неорганической химии Крымского университета Алексей Гусев в интервью местному радио «Спутник в Крым» пояснил, что...»), тому коментарі не відображають суто підняту автором проблему, а лише наближені до неї.

Окремими питанням авторка розглянула «ДастлиУкраина воду в Крым», наголосивши на тому, що Україна стоїть осторонь цього питання або вимагає

напрочуд багато за це, у той час, як «Кремль готов інвестувати в цей вопрос до 1 млрд. доларів».

Отже, мережеві видання частіше звертаються до публікацій на екологічну тему. Якісні матеріали з фото або відео подає сайт «Детектор медіа», звертаю увагу читачів на проблеми довкілля. Інтернет-видання «Страна.ua» подає матеріали на тему навколишнього середовища, але виконує функцію проросійського ЗМІ.

3.2. Екологічна тематика в регіональних Інтернет-медіа «Вежа» та «Вінниця. Info»

Регіональні медіа, що функціонують з допомогою мережі Інтернет, вдаються до розгляду різноманітної проблематики, екологічної у тому числі.

«Вежа» – відносно новий ресурс міста Вінниця, що належить до не політичних та позапартійних проектів, журналісти якого перебувають поза дискурсом «влада – опозиція» і є оглядачами подібних процесів, а не їхнім учасником.

Проблеми фауни. Журналісти видання підіймають питання, що стосуються проблем тварин, птахів насамперед у Вінницькій області.

Детальніше проаналізуємо публікацію «Фауну вбиває паразит: на Вінниччині з'ясували причини масового мору риби» Дарини Марущак (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 11.09.2018). Йшлося про те, що фахівці лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів провели дослідження щодо виявлення збудника мору риби на Ладжинському водосховищі. Публікація написана у жанрі замітки і складається із кількох абзаців, в одному із них подано коментар на сайті Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області із відсиланням до першоджерела: «При проведенні бактеріологічного дослідження однієї проби риби було виділено збудник аеромону –

Aeromonashydrophilasubs. hydrophila...». Крім цього, вміщено відео із Інтернету про масову загибель риби та коментар щодо зображеного на відео. Публікація не містить переліку тег. Також варто наголосити, що читачам не вдасться знайти потрібний матеріал на сайті з допомогою пошуку, адже ця кнопка шукає інформацію у Google, а не в межах сайту. Позитивним є наявність відео, негативним – малий обсяг публікації та не розкриття теми до кінця.

Привертає увагу матеріал «Однокрилий лебідь з Вінниччини житиме в Межигір'ї. ВІДЕО» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 27.22.2018), підготовлений Юлією Плахтій. Публікація підготовлена на основі сюжету ТСН, де «молодого знесиленого лебедя в калюжі крові побачив селянин з Вінниччини і приніс додому». Вміщено і відео, і фото із випуску ТСН. Всеукраїнські програми мали б черпати ідеї для сюжетів у регіонах із місцевих медіа, а не навпаки.

У деяких публікаціях про тварини чи риби не йдеться про потребу їх захисту, а навпаки повідомляється про оголошення полювання, про відкриття фестивалю ловлі риби. Прикладом останнього може бути замітка «Вінницьких рибалок запрошують на фестиваль з ловлі щуки» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 5.12.2018), де йдеться про популяризацію риболовного спорту.

Часто у вінницьких ЗМІ йдеться про проблеми безпритульних тварин. Як приклад запозичена із сайту Вінницької міської ради інформація «За місяць у Вінниці стерилізували близько 250 безпритульних собак» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 21.11.2018).

Щодо домашніх тварин, то привертають увагу низку ситуації, де саме улюбленці допомагають здійснити певний задум або навіть рятують життя. У такий спосіб читачі можуть переконатися в тому, що чотирилапих треба оберігати, адже від них багато користі. Як приклад життєва історія «Киця-рятівниця: на Вінниччині чотирилапа врятувала господаря-офіцера від удушення газом. ВІДЕО» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 21.11.2018). Випусковий редактор наголосив на специфіці події: «У Вінницькій області кішка врятувала життя своєму господареві – офіцеру Державної служби з надзвичайних ситуацій. Коли в будинку запахло газом, вона кинулася до

чоловіка і почала його будити...». Решту можна було відстежити у відео. Матеріал запозичений із «UA:Вінниця».

Стан флори. Оскільки на Вінниччині уже кілька років спостерігається ситуація відмирання лісів, то журналісти час від часу готують публікації про цю проблему. Як приклад, «На Вінниччині масово всихають дерева: їх рятують мурашниками та шпаківнями» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 25.04.2018), де засвідчено негативну тенденцію щодо всихання лісових насаджень та зараження дерев шкідливими комахами та хворобами. Матеріал підготовлений на основі звіту Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства. Так, наголошено на площі всихання («станомна березень 2018 року площа всихання насаджень у лісах господарства – 6,5 тисяч гектарів, що є вдвічі більше, аніж торік»), на різновидах дерев, що страждають насамперед («В першу чергу це стосується сосен (801 гектар) та ялин (365 гектарів), рідше всихання трапляється серед дубів, ясенів, грабів»), вказано, як борються із цієї проблемою: «в лісових масивах вивішено 18 605 штук шпаківень, синичників, огорожено майже 400 мурашників»).

Частково до цієї тематики відносяться публікації, де йдеться про продаж сосон та ялинок перед Новим роком: «У Вінниці визначили шість місць, де діятимуть ялинкові базари» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 4.12.2018). У короткій замітці повідомлено про місце продажу сертифікованої продукції: «на площах перед ринками «Урожай» (вул. Пирогова), «Центральний» (пр. Коцюбинського), на ринку «Муніципальний»...». Про перевірку ліцензій на продаж чи законність вирубки дерев на цьому ринку нічого не сказано. Ця ж тематика піднята і в замітці «На Ліверпулі встановлюють новорічну ялинку» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 6.12.2018), проте варто зауважити, що шкоди довкіллю такі дії не завдаватимуть, адже, як і минулого року, декорація буде у формі конусу. «Ялинку підняли автокраном і встановили ближче до вулиці Соборної», – наголошено у тексті. Матеріал доповнений низкою світлин із площі, де можна простежити роботу комунальників.

Проблеми питної води, річок. Так, у звіті «Місія «розчистити джерело»: на Вінниччині розчистили понад 200 джерел і криниць» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 11.05.2018) йдеться про результати весняного етапу екологічної акції: «Розчистити джерело», що тривала із 2 по 27 квітня. «Найкращих результатів – понад 200 розчищених та облаштованих згідно санітарних норм джерел та громадських криниць – вдалося досягнути у Чечельницькому, Іллінецькому та Шаргородському районах». Матеріал підготовлений на основі повідомлення міської ради. Коментарів в учасників чи організаторів акції, випусковий редактор не брав, проте, аби краще розкрити тему, варто було вдатися до таких заходів.

Забруднення повітря. Сюди належить інформаційна публікація «Ладижинська ТЕС потрапили в десятку найбільших забруднювачів повітря України» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 3.12.2018) Юрія Плахтія, де йдеться про місцеве підприємство потрапило до рейтингу «ТОП-100 найбільших підприємств-забруднювачів», увійшовши зокрема до першої «десятки» забруднювачів атмосферного повітря. Результати дослідження процитовані за Міністерством екології та природних ресурсів України. Згадав журналіст і про те, що до поточної теми видання звертається не в перше: «Як Вежа повідомляла раніше, за підсумками 2016 року Ладижинська ТЕС була на 14-му місці у переліку забруднювачів повітря».

Автор коротко проаналізував інформацію міністерства, а насамкінець окремим блоком подана історія функціонування підприємства «Ладижинська ТЕС» (Ладижинська ДРЕС). Як висновок: автор підібрав доволі нейтральний заголовок, який констатує потрапляння ТЕС до рейтингу, а не акцентував увагу на тому, що це підприємство «ворог довкілля», як це було вказано у подібній за специфікою публікацію ресурсу «Страна.уа».

Ще один приклад – короткий коментар «Моргунов: Вінниця має намір зменшити викиди CO₂ на 20% до 2020 року» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 27.10.2018). У матеріалі вміщено точку зору посадовця у вигляді цитати. Так, Моргунов, зокрема, наголосив: «У рамках ініціативи Європейського Союзу

«Угода мерів», що об'єднує понад 350 підписантів, наше місто, серед декількох інших, отримало сертифікат визнання участі та досягнень...». Завершується публікація нагадуванням із гіпервідсиланням до іншого матеріалу: «Нагадаємо, що під час Загальноміського форуму «Вінниця-2030. Назад у майбутнє» було презентовано 51 проект, який місто має намір реалізувати у найближчі 11 років».

Загальні проблеми екології. Сюди можемо зарахувати анонс «Сила звички: Як сформувати екологічну культуру у Вінниці?» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 21.09.2018), де містян запрошували на публічну консультацію із зацікавленими сторонами щодо обговорення реалізації Програми охорони навколишнього середовища 2017-2020 рр. Авторка публікації, а також організація проекту Олена Данілова наголосила й на специфіці цих учасників: «Представники ГО «Центр UA», спільно з місцевою владою, підприємцями та активістами презентують стратегічне бачення та операційний план з формування екологічної культури у Вінниці». Заголовок публікації підібраний значно масштабніший і у ньому не має й натяку на анонс.

Екотема щодо опалення. Прикладом є анонс «Еко-квест, велопробіг та збір макулатури: у Вінниці розпочався тиждень сталої енергетики» (<https://vezha.ua>. – Дата доступу: 4.06.2018), де йдеться про заплановані події у місті в межах Європейського тижня сталої енергетики, що тривав у Вінниці 4 по 9 червня. «Його метою є популяризація енергоощадного способу життя та використання відновлювальних джерел енергії», – наголошують автори.

«Вінниця. Info» – ще один суто мережевий ЗМІ, що користується популярністю серед населення міста. Редакція порталу найбільше приділяють уваги подіям, що відбуваються у Вінниці. Рідше можна натрапити на всеукраїнську тематику.

Проблеми безпритульних тварин. Для вінницької громада проблема бездомних насамперед собак часто виноситься на шпальти ЗМІ. Так, у невеликій публікації «Вінничани просять «прибрати» безпритульних собак, оскільки вони створюють незручності» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу:

2.12.2018). Інформаційним приводом стало те, що нещодавно зареєстрували петицію, де «просять «прибрати» безпритульних собак, оскільки вони створюють незручності для громадян: розносять інфекції та кусаються».

Серед коментарів процитовано точку зору автора петицій: «Вінниця – дуже красиве місто і дійсно відчувається, що місцева влада піклується про його благоустрій, про що містяни безумовно вдячні, але щодо безпритульних тварин – ситуація дійсно викликає неабияке занепокоєння», але прізвище цього автора у публікації узагалі не вказано.

З допомогою гіперпосилання читачі можуть перейти до голосування, збільшивши кількість містян, що підтримують петицію. Авторський стиль належить до інформаційних, а емоційна лексика відсутня.

Проблеми диких тварин. Вже було проаналізовано матеріали, інформаційним приводом до написання яких ставали петиції, подані до міської ради. Позитивним прикладом єднання громадян для захисту тварин є публікація «Вінничани за добу зібрали підписи під петицією, де просять мерію заборонити на території міста цирк з тваринами» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу: 2.08.2018). Так, автор наголосив, що на сайті Вінницької міської ради зареєстрували петицію, в якій просять заборонити розмішувати на території обласного центру цирку з тваринами. «За добу петиція набрала рекордних 396 підписів і прийнята до розгляду», – акцентується увага.

Після подання цієї інформації журналіст вдався до цитування петиції майже у повному вигляді. Автор петиції доволі емоційно аналізує всеукраїнський та іноземний досвід щодо використання диких тварин у цирку. Щодо останнього, то наприклад, вказано: «У Бельгії закон про захист прав тварин, що забороняє використання диких тварин, був прийнятий 12 липня 2013 року» або «У 2015-2016 роках Варшава взагалі заборонила будь-яке використання дресированих тварин у цирку через його негуманність, як і низка інших міст – Вроцлав, Познань, Лодзь, Шрем, Слупськ, Сьрем, Колобжег, Ополе, Гдиня, Бельско-Бяла, Бидгощ та інші». Щодо ситуації у Вінниці, то вона протилежна до світової думки, адже жодних подібних обговорень серед

депутатів Вінницької міської ради не було. Жодних ініціатив чи проектів подібного рішення – також. Журналісти жодним чином не підсумовують публікацій. Відтак, можемо узагальнити, що болісним це питання є насамперед для автора петиції, видання ж не приєдналося до міської ініціативи і не подало свою точку зору.

Тема тварин у неволі піднята й у невеликій інформаційній публікації «У вінницькому зоопарку збудують для ведмедів другий вольєр з басейном» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу: 24.06.2018), проте під іншим кутом зору: йдеться насамперед про збільшення місця для тварин. А інформаційним приводом стало те, що «Вінницьке обласне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство «Віноблагроліс» має намір укласти договір з ПП «АКТИВ-СТРОЙ» на другу чергу будівництва комплексу для утримання та розведення диких червонокнижних тварин». Загальна вартість робіт 7 млн. гривень. Таку інформацію видання запозичило із сайту «prozoogo».

Доцільно було б узяти короткий коментар у дирекції зоопарку, яка б повідомила про потребу цієї добудови і її специфіку та низку інших цікавих для читача фактів. Невеликий текстовий матеріал доповнений світлинами із зображенням тварин установи. На кожному із фото відображене авторське право редакції на знімки.

Проблеми гідросфери. Низька якість води у колодязях приватного сектору, отруєння риби у місцевих водоймах та інша проблематика потрапляє у ракурс випускових редакторів та журналістів видання. Інколи в межах такої тематики йдеться про адміністративну відповідальність, наприклад: «У вінничанина забрали гідроспоруду ставка та повернули її в державну власність» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу: 19.06.2018). Розширена замітка підготовлена на основі повідомлення прес-служби прокуратури Вінницької області. Варто зауважити, що матеріал поданий доволі строго із використанням великої кількості професійних термінів, що свідчить про майже дослівне цитування першоджерела: «Органами прокуратури Вінницької області виявлено факт незаконного визнання права власності на нерухоме майно

занабувальною давністю». У матеріалі вказано розмір ставка та рішення апеляційного суду про скасування права власності на нього.

Забруднення міста. Привертає увагу матеріал «Прибрати бруд та неприємні запахи у підземному переході. Петиція» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу: 26.11.2018), де йдеться про проблему забруднення атмосферного повітря та жалюгідні санітарно-гігієнічні умови в підземному пішохідному переході, який розміщений в районі ринку «Урожай». Журналіст, ім'я якого не вказано у публікації, навів низку порушень щодо функціонування цього переходу: «Різкі запахи викидів закладів швидкого харчування та палених жирів, а також туалету, негативно впливають на здоров'я вінничан»; «Всупереч законодавству ці заклади не обладнані належними витяжними системами». Насамкінець сказано, що відповідну петицію було подано на розгляд міської ради, проте на момент підготовки публікації підписалася мізерна кількість людей.

Публікація доповнена невеликим за розміром фото, де із далеку зображено вказане місце. Було б краще, аби читачі видання швидше б реагували на цю проблему, аби могли переглянути реальні знімки стану підземного переходу.

Інколи в межах сайту можна прочитати про невеликі правочини, які стають причиною забруднення міста. А саме «У Вінниці чоловік справив потребу на газон площі «Ліверпуль». Викликали поліцейських» (13.09.2018). Матеріал у жанрі замітки складається із кількох речень, де вказано день, коли це відбулося (12 вересня), як вдалося зафіксувати порушення («Завдяки камерам відеоспостереження було виявлено факт вчинення хуліганських дій невідомою особою чоловічої статі») та санкцію статті («На чоловіка було складено протокол за статтею 17 з Кодексу України про адміністративні правопорушення»).

Озеленення міста. Інформаційним приводом звіту «Для озеленення Вінниці куплять ще 500 дерев: клени, липи, робінія. Оголосили тендер на 1,8 мільйонів гривень» (<https://vinnitsia.info>. – Дата доступу: 9. 11. 2018) стало те, що

«МКП «Вінницязеленбуд» оголосив тендер на закупівлю 500 саджанців дерев. Очікувана вартість продукції – 1,880 млн. гривень. Строк поставки – до 31 грудня 2018 року».

Крім короткого опису тендеру та переліку рослин, які планують закупити, автор цитує вимоги тендерної документації, де наголошено на специфіці утримання садженців, зокрема йшлося про стан кореневої системи («Коренева система рослин має бути розвинутою, особливо її мичкувата частина з усмоктувальними корінчиками»), про специфіку кліматичних умов («Посадковий матеріал повинен бути районованим до місцевих кліматичних умов»), про перевезення висадкового матеріалу («Обов'язковою умовою є остання пересадка рослини в контейнер, при цьому, період росту в контейнері повинен бути не менше одного року») тощо. Коментарів у посадових осіб чи екологів не узято. Завершується публікація нагадуванням про те, що у місті нещадно висадили низку дерев. Світлиною слугує зображення якогось екзотичного парку, що немає жодного стосунку до міста.

Екотема щодо навколишнього середовища. Наприклад, невеликий матеріал змішаних жанрів «У Вінниці просять відкрити Соборну для електромобілів — вони екологічні і безшумні» (3. 10.2018) інформує про петицію, подану до Вінницької міської ради, в якій пропонують відкрити вулицю Соборну для електромобілів.

Серед коментарів наявна точка зору автора петицій Дмитра Папишева, що наголошує на безпечності такого транспорту: «В нашій країні все більшу популярність здобувають електромобілі. Цей вид транспорту є повністю екологічним, зручним, безпечним, а останнім часом – доступним». Після загальної інформації, Папишев зацентрував увагу, що центральна площа повинна бути доступна для таких авто: «Оскільки у нашому місті Вінниця, що займає передові позиції у євроінтеграції, існують ділянки з обмеженнями для проїзду автомобілів, пропоную дозволити електромобілям проїзд цими вулицями (зокрема вул. Соборною) цілодобово». Особисту думку журналіста

не вміщено. Насамкінець вказано лише кілька подібних публікацій, де йдеться про заборони їздити центром автомобілями.

Отже, мережеве ЗМІ «Вежа» випускає власні публікації та фото, подає вдалі коментарі та заголовки. «Вінниця.info» здебільшого запозичує матеріали та фото, хоча регіональні видання повинні випускати власні публікації.

Висновки до розділу. Екологічна тематика присутня в усіх аналізованих ресурсах: «Детектор Медіа», «Страна.ua», «Вежа» та «Вінниця. Info», проте для кожного із них властива низка особливостей.

Оскільки за своєю специфікою ЗМІ «Детектор Медіа» спрямований переважно на повідомлення та аналіз ситуацій, що відбуваються в межах функціонування українських медіа, то про екологію в межах цього видання йдеться у контексті інших видань. Зокрема, час від часу цю проблему підіймають при огляді новин українського телебачення та оцінці їх якості. Але разом із тим вдалося зауважити й чимало публікацій, де йдеться про проблеми екології в Україні та світі. Як приклад, було процитовано результати дослідження інформаційного простору іноземного видавництва, яке найбільш вживаним словом року вважає лексему «одноразовий».

«Страна.ua», як видно із її публікацій, належить до проросійських ресурсів. Тему екології в цьому виданні підіймають у різних контекстах. Проте доволі часто було зауважено нагнітання відчуття великої катастрофи забруднення повітря, комфортності життя тощо. Часто можна зауважити рейтинги, топи найгірших міст або найбільш шкідливих підприємств. Більшість публікацій належать до так званої «джинси», натомість поодинокі авторські публікації мають політичний підтекст (протиставлення поганої України і доброї Росії).

Найчастіші теми: проблеми флори та фауни, забруднення атмосфери та гідросфери. Було виявлено і низку публікацій, в яких не закликається захищати довкілля, а навпаки брати участь у рибацтві, полюванні.

ВИСНОВКИ

На сьогодні існує чимала кількість підходів до вивчення екологічної проблематики та їх висвітлення у ЗМІ, проте насамперед важливо зрозуміти специфіку самого поняття жанр. За одним із поданих у роботі визначень, екологічна журналістика – сфера журналістської діяльності, що зосереджується на висвітленні таких глобальних проблем, як запобігання ядерній катастрофі, забрудненню довкілля відходами хімічної промисловості й інших видів шкідливого для життя людства виробництва.

Серед українських дослідників, які у своїх працях зверталися до екологічної проблематики, Д. Олтаржевський та В. Борейко. Журналіст-еколог В. Борейко активно співпрацює зі ЗМІ, публікує матеріали в авторському блозі, видає книги, головною з яких є «Як «зеленим» працювати з засобами масової інформації». У книзі було порушено питання недоліків в матеріалах на тему екології та як екологам співпрацювати зі ЗМІ. Науковець Д. Олтаржевський акцентує увагу на тому, що журналіст-еколог повинен володіти знаннями з біології, хімії, фізики, медицини.

Л. Землянова, А. Давидова та Л. Коханова – російські дослідниці з екологічної журналістики. Відома науковиця Л. Землянова стверджує, що журналіст-еколог повинен розкривати екологічну проблему, оцінити та розкрити її та запропонувати логічні проблеми розв'язання. З практичної точки зору розглядає екологічну проблематику А. Давидова та зауважує, що ця тема найчастіше висвітлюється у рубриках про здоров'я, політику, економіку та суспільство. Дослідниця Л. Коханова стверджує, що екологічна проблематика – це один з інструментів у вирішенні екологічних питань, які пов'язані із негативними наслідками для навколишнього середовища, так і позитивні заходи, що спрямовані на охорону довкілля.

На недоліки, які трапляються в публікаціях на екологічну тему, звертає увагу дослідник О. Беляков. Основні типові помилки матеріалів з екології в ЗМІ є: недостатність базових екологічних знань, необ'єктивність (при підготовці матеріалів використовують як джерело інформації тільки одну сторону

конфлікту), прагнення до сенсації, відсутність екологічного позитиву. Викривлення фактів та поверхневність викладу інформації – це найбільший недолік журналістів. Це відбувається через недостатню екологічну освіту, небажання висвітлювати думку кількох сторін.

Найпоширенішим жанром, який розкриває екологічну проблематику є замітка. Специфіка інтерв'ю як жанру полягає в тому, що факт, подія, явище, їх суспільно-політичне значення розкриваються через повідомлення, думку компетентного співбесідника, який володіє інформацією. Репортаж найчастіше пишуть з місця події. Інформаційні жанри використовує видання «Експрес». Серед аналітичних жанрів трапляються такі: стаття та журналістське розслідування. Їх використовує друковане видання «РІА». До художньо-публіцистичних жанрів здебільшого звертається «33-канал», а саме портретний нарис та фейлетон, де з допомогою комічного порушують проблему. Регіональні вінницькі мережеві ЗМІ «Вежа» та «Вінниця. Info» загалом мають подібний підхід до подання проблем екології. Ліва частина матеріалів подані із інформації офіційних установ, активістів у соціальних мережах або узагалі узяті із сюжетів всеукраїнських каналів.

Більшість таких матеріалів належать до інформаційний (жанри замітки, анонсу, звіту). Інколи вдавалося зауважити, що авторам цитованих петицій чи інших документів значно важливіша піднята тема, ніж тим особам, що підготували матеріал для сайту. Якісну авторську аналітику зауважити вкрай складно. У деяких матеріалах можна зауважити відео або кілька світлин. З допомогою гіперпосилань читачі мають змогу прочитати згадані автором матеріали. Проте виникають проблеми із пошуком інформації в межах обох регіональних ресурсів, адже кнопка «Пошук» скеровує на пошук у Google, а не по сайту.

Серед проаналізованих публікацій журналісти найчастіше звертаються до таких екологічних проблем: стан питної води, зменшення кількості родючих чорноземів, незаконна вирубка лісу, проблема безпритульних тварин, проблема флори й фауни та її мешканців, жорстоке поводження з безпритульними

тваринами, проблема водного середовища, озеленення та сортування відходів, вирощування рослин, проблема дерев та їх утилізація. Працівники мас-медіа висвітлюють матеріал однобічно, без залучення експертів, вдаючись до авторського стилю, і не дотримуються правил написання жанру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белькова С. Актуальні тенденції розвитку української газетної журналістики і жанровий процес / С. Белькова // Митна справа. – 2013. – № 5(2.2). – С. 273–281.
2. Беляков О.О. Висвітлення проблем довкілля у спеціалізованій пресі // Українська журналістика-97. – К., 1997. – С. 35–39.
3. Беляков О.О. Вплив процесу «Довкілля для Європи» на розвиток екологічної журналістики // EX PROFESSO: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ. – 2001. – Вип. 3. – С. 90–95.
4. Беляков О.О. Проблеми екологічної освіти в підготовці журналістів // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 2001. – Вип. 9. – С. 45-48.
5. Беляков О.О. Сучасні проблеми розвитку екологічної журналістики в Україні // Культура народів Причорномор'я. – 2001. – Вип. 22. – С. 149–152.
6. Беляков, Олександр Олександрович. Екологічна проблематика в засобах масової інформації : навчальний посібник / Олександр Олександрович Беляков . – 2-ге вид., доп. і перероб . – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003 . – 185 с.
7. Борейко В. Як «зеленим» працювати з засобами масової інформації / В. Коханова / К.: «Новий світ», 1995. – 257 с.
8. Вялкова І. Жанрові класифікації в журналістичному мистецтві: основні підходи / І. Вялкова // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2010. – № 11. – С. 32–40.
9. Геккель Е. Естественная история миротворения: общедоступное научное изложение учения о развитии. – Спб.: Науч. мысль, 1909. – С. 247.
10. Градюшко А. А. Новые формы представления контента в интернет-СМИ / А. А. Градюшко // М., – 2012. – С. 105–115.
11. Гузенко Т. Екологія як безперечний тренд інформаційного суспільства / Т. Гузенко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 45. – С. 95–102.

12. Давыдова А. Экологическая журналистика : сб. статей / под ред. А. В. Давыдовой, А. С. Смоляровой. – СПб. , 2011. – 128 с.
13. Дубов В. Комунікаційні стратегії екологічної сфери»: / В. Дубов / К.: «Політика», 2016 . –№ 4. – С.9–23.
14. Єфременко Д. Екополітологія як частина політичної науки / Д. Єфременко/ М.: «Екологія і політика», 2010 – №2. – 436 с.
15. Жигаліна О. О. Блог як гіпержанр інтернеткомунікації / О. О. Жигаліна // Психолінгвістика. – 2009. – Вип. 4. – С. 210–216.
16. Заверуха Б. В. Флора высших и низших растений Украины. Сосудистые растения / Б. В. Заверуха // Природа Украинской СРСР. Растительный мир. – К. : Наук. думка, 1985. – С. 17–46.
17. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 358 с.
18. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
19. Землянова Л.М. Зарубежная коммуникативистика в преддверии информационного общества: Толковый словарь терминов и концепций. – М., 1999. – 240 с.
20. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навчальний посібник / за наук. ред. В.В. Різуна – К.: Центр Вільної Преси, 2010. – 258 с.
21. Іващук А. Трансформація жанрів і проблема їхньої ідентифікації в теорії та журналістській практиці / А. Іващук // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. – 2013. – Вип. 27. – С. 375–391.
22. Ігнатієнко В. Українська преса (1816-1933): історико-бібліографічний етюд / В. Ігнатієнко. Х.: Держ. вид-во України, 1926. – 78 с.
23. Колеснікова В. Як екологам працювати з засобами масової інформації / В. Колеснікова/ К.: 2000. – 324 с.

24. Колошьян, В. В. Лексико-стилістична характеристика французьких публіцистичних тестів екологічної тематики / В. В. Колошьян. – М., 2007. – 25 с.
25. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. на здобуття наук. ступеня доктора філологічних наук : спец. 10.02.02 «Російська мова» / Л. Ф. Компанцева. – Київ, 2007. – 23 с.
26. Коновальчук С. До питання про змістовий взаємозв'язок жанрового мовлення журналістів / С. Коновальчук // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 147. – С. 189–192.
27. Корконосенко С. Введення в журналістику / С. Корконосенко // Навчальний посібник, К. – 1990. – 237 с.
28. Коробкін В. Екологія. Культура. Політика: концептуальні засади сучасного розвитку / В. Коробкін / К.: Знання, 2001. – С. 56–69.
29. Коханова Л. А. Екологічна журналістика, PR та реклама / А. Л. Коханова / М.: «Юніті-дана», 2007. – 383 с.
30. Крейг Ричард. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Перекл. з англ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 324 с.
31. Крецу І.Н., Гузун М., Василик Л. Підручник з крос-медіа / Крецу І.Н., Гузун М., Василик Л. . – Sibiu: Schiller Publishing House, 2015.– 216 с.
32. Кройчик Л. Система журналістських жанрів // Основи творчеської діяльності журналіста. Под ред. С. Корконосенко. – СПб., 2000. – 270 с.
33. Купрійчук В. Українська преса 1917-1920 років як джерело вивчення державотворчих процесів гуманітарного розвитку в добу національної революції / В. Купрійчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. 2012. – Вип. 1. – С. 258–265.
34. Лосєв К. Навколишнє середовище: від нових технологій до нового мислення / К. Лосєв/ К.: «Зелений світ» – 1994. – №19. – 8 с.

35. Мадей А. Інформаційні газетні жанри: діалогічний аспект / А. Мадей // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2011. – Вип. 25. – С. 195–197.
36. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Д. Мак-Квейл // Л.: Літопис, 2010. – 537 с.
37. Михайлин І. Л. Методологічні проблеми історії української журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – 2002. – №8. – С. 22–34.
38. Михайлин І. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
39. Назаров Р. До питання типології жанрів мовлення в дискурсі публіцистичних текстів / Р. Назаров // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2010. – № 11. – С. 105–114.
40. Недопитанський М. Журналістська майстерність: репортерський досвід: практ. посіб. – К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – 76 с.
41. Нечиталюк М. Про «дві науки» в журналістиці (полемічні замітки) // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л., 2003. – Вип. 11. – С. 844–852.
42. Олтаржевський Д. О. Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми): автореферат дис. канд. філолог. наук: 10.01.08/ Київський ун-т ім. Т. Шевченка. Інститут журналістики. – К., 2004. – 16 с.
43. Олтаржевський Д. О. Екологічна тематика на сторінках сучасної української преси. // Вісник Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка. Вип. 9. Журналістика. – К.:ВПЦ «Київський університет», 2001. – С. 38–39.

44. Олтаржевський Д. О. Екологічна тематика на сторінках українських Інтернет-видань. // Актуальні питання масової комунікації. Вип. 3. Ч. 2. – К., 2002. – С. 18–21.
45. Олтаржевський Д. О. Специфіка висвітлення екологічної тематики в офіційних виданнях (на прикладі газети «Урядовий кур'єр»). // Актуальні питання масової комунікації. Вип. 4. – К., 2003. – С. 28–32.
46. Попова И. Сущность и направления информационного обеспечения формирования экологического сознания общества / И. Попова // Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». – 2015. – №101. – С. 328–334.
47. Потолокова О. Коммуникационные стратегии экологической сФеры: сб. статей / под ред. А. В. Давыдовой, А. С. Смоляровой. – СПб. , 2011. – 128 с.
48. Рейменс Ф. Екологізація. Введення в екологічну проблематику / Ф. Реймерс / М.: Видавництво РОУ, 1994. – 99 с.
49. Реймерс Ф. Екологія. Теорії, закони, правила, принципи та гіпотези / Ф. Реймерс / М.: «Росія молода», 1994. – 366 с.
50. Різун В. Теорія масової комунікації: підручник / В. Різун. – К.: Просвіта, 2008. – 260 с.
51. Сагарда М. Обсяг поняття «періодика»: (до основних питань зведеного кат. період. видань у б-ках України) / М. Сагарда // Журнал бібліотекознавства та бібліографії. – 1928. – № 2. – С. 15–34.
52. Саєнко Т. Екологічна освіта в Україні – досягнення і перспективи / Т. Саєнко / К.: «Екологічний вісник». – 2004. – №5. – 20 с.
53. Салтовський О. Основи соціальної екології / О. Саєнко / К.: МАУП, 1997. – 93 с.
54. Седельник. В. В. Общество риска. На пути к другому модерну / В. Седельник. – М., 2000. – 45 с.
55. Сніжко О. Жанрова система публіцистичних текстів / О. Сніжко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – 2011. – Вип. 26. – С. 237–240.

56. Сухомлин В. «Жанр» у сучасній публіцистиці / В. Сухомлин // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – 2010. – Вип. 25. – С. 383–390.
57. Тертичний А. Трансформація жанрової структури сучасної періодичної преси / А. Тертичний // Вестник Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика. – 2002. – С. 1185–1186.
58. Федоренко О. Питання екологічного виховання та освіти населення / О. Федоренко / К.: «Екологічний вісник» – 2005. – №3. – 16 с.
59. Філяніна Н. М. Комунікативний простір екоосвіти : мас-медіа та екологічна освіта / Н. М. Філяніна, К. А. Іванова // Актуальні проблеми філософії та соціології : науково-практичний журнал. – Одеса: ВД «Гельветика», 2015. – Вип. 8. – С. 139–142.
60. Фридман Ш. Пособие по экологической журналистике. Комиссия ООН по странам Азии и Тихоокеанского региона / Ш.М. Фридман, К.А. Фридман. – Бангкок, 1988. – 237 с.
61. Чабаненко М. В. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України : монографія / Мирослава Вікторівна Чабаненко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 183 с.
62. Чабаненко М. В. Місце і роль інтернет-подій у новинах інтернет-видань / М. В. Чабаненко // К. : Інститут журналістики, 2013. – С. 97–101.
63. Шаркова А. Экологическая журналистика в регионе риска // Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика. 2012 – №1. – С. 264–269.
64. Экологический PR: составные профессии: библиогр. список лит. / Перм. гос. краев. универс. б-ка им. ; сост. ; отв. за вып. . – Пермь. – 20 с.

АНОТАЦІЯ

Клименко Тетяна

Екологічна проблематика у традиційних та мережевих ЗМІ: жанрові форми та мовностилістичні прийоми

Ключові слова: традиційні ЗМІ, Інтернет-журналістика, екологічна проблематика, мовностилістичні прийоми, жанри.

Особливості висвітлення екологічної проблематики, застосування мовностилістичних прийомів, використання жанрів було проаналізовано в роботі «Екологічна проблематика у традиційних та мережевих ЗМІ: жанрові форми та мовностилістичні прийоми». Було вказано основні недоліки журналіста-еколога в написанні матеріалу на екологічну тематику. Було визначено основні жанри, з допомогою яких висвітлюють публікації на тему екології.

Об'єкти дослідження – видання «Експрес», «33-канал», «RIA», «Детектор медіа» та інформаційні портали «Страна.ua», «Вежа», «Вінниця.info». Предмети дослідження: жанри, мовностилістичні прийоми в екологічних матеріалах.

Klymenko Tanya

Ecological issues in traditional and network media: genre forms and language-style techniques

Key words: traditional mass media, Internet journalism, ecological problems, language linguistic techniques, genres.

The features of the coverage of environmental issues, the use of language-linguistic techniques, and the use of genres were analyzed in the work «Environmental issues in traditional and network media: genre forms and language-linguistic techniques». The main disadvantages of a journalist-ecologist in writing material on environmental topics were outlined. The main genres were identified, through which publications on ecology are covered.

The research objects are the «Expres», the «33-canal», «RIA», «Detector Media» and information portals «Strana.ua», «Veza», «Vinnitsia.info». Subjects of research: genres, language-linguistic techniques in environmental materials.

Розділ III. ПРОБЛЕМАТИКА І ЖАНРОВЕ НАПОВНЕННЯ ЖУРНАЛУ «УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»

3.1. Тематичний аналіз видання «Український тиждень»

Вивченню феномена суспільно-політичного тижневика «Український тиждень» приділили увагу чимало дослідників. О. Бакун у науковій статті «Когнітивно-оцінні чинники формування дискурсу журналу «Український тиждень»» вивчає оцінювання журналістами видання подій і фактів відповідно до шкали «добре – погано» [1]. С. Панченко у своїй науковій розвідці «Авторські репрезентації в аналітичних оглядах журналу «Український тиждень»» досліджує особливості творчої індивідуальності, форми вияву авторського «я» Юрія Макарова як аналітичного оглядача журналу «Український тиждень» [36].

Попри те, що тижневик належить до суспільно-політичних, дослідники на його шпальтах знаходять й іншу важливу для розвитку світогляду українського читача тематику, наприклад А. Полякова аналізує релігійну палітру: «Розвиток релігійної тематики в часописі «Український тиждень» (2007-2012 рр.)» [25], натомість О. Михайлюта окреслила розважальний контент тижневика у публікації «Елементи розважальності в журналі «Український тиждень»» [19].

Проте протягом останніх років суспільні події змісили журналістів зовсім по-іншому подивитися на власну роботу. Відтак, на шпальтах журналів та газет з'явилося чимало матеріалів пов'язаних із революцією, а згодом «гібридною» війною на Донбасі. Тому наявна потреба у новому дослідженні тематики та проблематики матеріалів у журналі «Український тиждень».

Засновники позиціонували видання як «журнал для вдумливого читання». Визначальною ознакою цього тижневика має стати «незацикленість на

мейнстримових питаннях». Свого читача видавцінового тижневика бачать таким: він поділяє європейські цінності, зокрема такі, як демократія та лібералізм, і завжди відкритий до діалогу.

Тематично журнал структурований за рубриками (розділами), тому в кожному з розділів подано споріднену за певною ознакою інформацію. Перелік рубрик за аналізований період дещо відрізняється від традиційного наповнення журналу минулих років.

Рубрика «На часі» – про проблеми та події, що актуальні в Україні або підіймалися тими чи іншими установами протягом поточного тижня перед виходом у світ журналу. Наприклад, у №45 підготовлено матеріал «Атака на Валерію Гонтареву: зерно чи полова», де вказано статистичні дані, за якими спостерігається погіршення економіки України через очільницю НБУ Валерію Гонтареву. У номері №24 «Як Ахметов балансує між Києвом та Донецьком» – Ахметов володіє активами як на Україні так і на окупованих територіях ДНР і ЛНР та товаришує з президентом Петром Порошенком, який допомагає Ахметову уникнути кримінальної відповідальності за махінації. Натомість у № 36 опубліковано матеріал «Сергій Дунаєв. З Лисичанськ із розумінням», що стосується політики, зокрема про Сергія Дунаєва, який був колишнім регіоналом і два роки тому підтримував проросійських бойовиків, нині активно засідає у Верховній Раді. Матеріал «Хто говорить і що показує» №30 опублікував дослідження журналістів «Український тиждень» щодо сучасних медіа в Україні, які на сьогодні поділяють на українські та російські, причому останні позиціонують себе виключно як проукраїнські ЗМІ. Рубрика «На часі» – інформативна та спонукає до роздумів після прочитання поданих матеріалів.

У рубриці «Тема номера» подається центральна публікація та декілька найважливіших для поточного випуску матеріалів, де кількість публікацій може сягати шести. Наприклад, у №8 центральний матеріал «Тихою сапою. Урок економіки від Вінниччини до Хмельниччини» відкриває світ економіки двох регіонів, до яких подані статистичні дані, за якими Вінниччина та Хмельниччина посідають перші місця серед економіки усіх областей України.

Тема і підтеми рубрики стосуються актуальних подій в Україні. Загалом їх можна об'єднати під темою політики та економіки. Проте варто звернути увагу, що кожен номер має свою специфіку і відрізняється від попереднього та наступного. Так у №24 використаний зовсім інший підхід до конструювання наповнення цієї рубрики. Читачі мали змогу ознайомитися із думками щодо: «У пошуках нового копа» (як прихід нової поліції обернувся нічим, тобто «продажні менти» залишилися на своїх посадах); «Валерій Кур: реформа МВС була віддана в руки непрофесіоналів та фінансово-промислових груп» (колишній міліціонер вказав на недоліки нової реформи щодо поліції), «Перемогти дракона: чи можливий реванш старої міліції» (як нова реформа не призводить до нових змін в поліції) та «Долання міліцейської культури» (бунт в Польщі після введення реформи про нову поліцію). Варто зауважити, що у цьому номері головною темою стала реформа нової поліції не тільки в Україні, а й за її межами, зокрема у Польщі.

Єдина рубрика, що охоплює події за межами України, «Світ» містить в середньому 5-6 авторських матеріалів у кожному номері. Тематика не пристосована до однієї проблеми або однієї закордонної країни, а містить розвідки на чимало актуальних у світі тем. У №4 подані такі публікації: «Між страхом та байдужістю» (бійки мігрантів у Парижі), «Після порятунку» (допомога міжнародних організацій внутрішнім переселенцям в Україні), «Свобода, рівність, старшинство» (французький політик Еммануель Макрон віддає перевагу старим реформам та проти нових).

Здебільшого науково-популярна рубрика «Спадок» містить розповіді про певних діячів, їхні здобутки; або ж сучасні видатні українські та світові діячі намагаються дати пояснення певних історичних подій, винаходів, життя видатних для України людей. Ця рубрика не є постійною і публікується не регулярно, проте трапляються і винятки. Наприклад, у №3 «Це Харків, крихітко!»: улюблені мюзикли двадцятих» – як новітні театральні жанри підкорювали першу столицю ССРСР. № 12 «Український Гамлет в Італії» – портретний нарис Миколи Бажана, зокрема про його перехід в письменники в

Італії. Та у № 22 «Із Харкова – в Арктику. Український рейс через тропіки за полярне коло» – подорож трьох українських журналістів Олександра Мар'ямова, Павла Радзіховського та Миколи Трубалаїні на криголамі «Літке» у 30-ті роки ХХ століття.

«Культура» – ще одна типова тема, яка піднята в аналізованому журналі. У сучасному мас-медійному процесі доволі часто культурі, а тим більше науці не приділяють належної уваги, вважаючи ці теми не перспективними для висвітлення. Натомість редакційний колектив щотижневика «Український тиждень» намагається активізувати читача до зацікавлення цією тематикою. Контекст для того чи іншого номера обирають доволі різний. Так, у № 51 «Фаду «Салазар». За чим сумують сучасні португальці» йшлося як португальські ЗМІ висвітлюють постать диктатора Салазара. № 43 публікація «Мирослав Слабошпицький: «Зйомка фільму – це завжди антропологічна експедиція» – інтерв'ю з відомим українським режисером про майбутні перспективи українського кіно.

Сучасні суспільно-політичні події, особливо війна на Донбасі спонукають мас-медійні видання подавати на своїх шпальтах і матеріал, що стосується антитерористичної операції, її учасників, аналізу певних подій тощо. Тому рубрика «Щоденник окупації» вміщує публікації саме про ці події та їхнє розуміння журналістами та працівниками інших сфер. У №40 розміщено публікації «Без трамвая» (проблема пересування мешканців Луганська по місту) та «Демократія в дії» (праймериз або процес голосування на ДНР).

Остання публікація у журналі завжди присвячена рубриці «P.S», де подано один критичний матеріал, що стосується попереднього номеру від ОНУХ (В'ячеслава Липинського) – журналіста журналу «Український тиждень».

За допомогою відсоткового підрахунку (Додаток №1) вдалося з'ясувати, що рубрики «На часі» та «Світ» найбільше публікують матеріалів, ніж інші рубрики. Рубрика «На часі» найчастіше висвітлює новини суспільного характеру, до якої підводить авторська колонка. «Світ» – вітчизняні та

зарубіжні новини про економіку, політику та частково про суспільство, яке реагує на ці події. Іноді ця рубрика містить декілька авторських колонок в залежності від вагомості поданих подій.

За кількістю публікацій рубрики «Тема номера» та «Культура» знаходяться на другій сходинці. Матеріали рубрики «Тема номера» завжди стосуються обкладинки журналу і висвітлюють одну світову або українську подію, яка доповнена публікаціями різних жанрових форм, що відкривають основний зміст. У рубриці «Культура» висвітлюють події, що стосуються культури та частково науки, доповнена авторською колонкою наприкінці рубрики, в якій автор підводить підсумок.

Рубрика «Щоденники окупації» завжди містить два проблемних нариси, які стосуються подій на окупованих територіях України. Тематика публікацій різна: економіка, політика, суспільні проблеми.

Менш активна рубрика «Спадок», що присутня не у всіх номерах журналу і стосується важливої історичної події, що не дотична до теми номера, та остання рубрика «P.S.»

Варто зауважити, що редакційна колегія доволі цікаво підходить до тематично-проблематичного спектру публікації, що подані у журналі. Наявність сталих рубрик дозволяє читачам бути наперед зорієнтованими у тематиці. Також варто наголосити на позитивному значення рубрики про культуру та науку. Окреме місце посідають у видання публікації про війну на Донбасі.

На обкладинку кожного номера виноситься доволі цікавий колаж про одну із головних тем номера. Дизайнери доволі цікаво підходять до ілюстрування обкладинки. Здебільшого, вміщені ілюстрації нагтовхують на проблематику та контекст головної статті та анонсують її зміст не гірше, ніж заголовок. Як приклад, на обкладинці №6 подано заголовок публікації «Спокуса надприбутками» та зображені миші, які їдять сир із мишоловки.

Також аби підкреслити проблематику та злербоденність певної проблеми автори використовують вкрай влучні, інколи дотепні заголовки. Заголовки

різних рівнів є опорою для читача в розумінні змісту. Вони передають зміст тексту в спресованій, згорнутій формі та дають змогу читачеві зробити прогноз щодо змісту публікації. Написання точного й змістовного заголовка вимагає від журналіста глибоких професійних знань, творчого підходу до тексту, майстерності. За заголовком можна визначити концепцію видання, його спрямованість, можливу аудиторію. Робота над ним надає широке поле для творчості журналіста. Здебільшого заголовки справляють вирішальний вплив на сприйняття всього тексту. Часто лише завдяки одному інтригуючому або сенсаційному заголовку люди купують газету чи журнал. Журналісти активно використовують лексику, вжиту не в прямому значенні у заголовках. Як приклад у № 41: «Гра в розмежування».

Таким чином, журналісти на шпальтах журналу «Український тиждень» порушують актуальні на сьогодні теми суспільного життя, політики, війни на Донбасі, культури, економіки, науки. Варто звернути увагу на доволі цікаву форму репрезентації, ґрунтовні дослідження та неординарні думки, що подані в межах багатьох публікацій.

3.2. Жанрова палітра тижневика «Український тиждень»

Жанрова специфіка сучасних публікацій, на думку багатьох дослідників, останніми роками почала нівелюватися, адже практики часто поєднують одні жанри із іншими.

На шпальтах видання «Український тиждень» публікують такий жанр, як коментар. До прикладу, №10 матеріал «Незлічені втрати» містить коментар, який супроводжує статтю про знищені підприємства та організації на Донбасі. Василь Рожко дав попутній коментар, тобто пояснив окремий факт щодо загальної теми, розповівши про те, як на Донбасі артилеристи тренуються, стріляючи в стародавній курган. У номері № 7 «Французькі друзі Путіна»

опубліковано попутній коментар французького журналіста Рене Пужоль щодо Путіна, який шукає партнерства «в середовищі християнських консерваторів».

Автори коментарів наводять додатковий факт, який підкріплюють цитатами, статистичними даними, тобто обґрунтовують основний факт. Тижневик рідко використовує коментар для підсилення тексту, адже містить велику кількість інтерв'ю з експертами, що стосуються теми номеру.

Найчастіше тижневик «Український тиждень» використовує такий жанр як стаття. Редакційна стаття (проблемна), яка завжди розміщена на прикінцевих сторінках в рубриці «P.S.» від редактора ОНУХ (В'ячеслава Липинського). До прикладу, № 11 «Lingo, або капітальний апгрейд» – головною проблемою в Україні є те, що освічені прошарки населення переймають багато іншомовних слів, з якими в звичайних українців виникає клопіт навіть при прочитанні матеріалу у якісному виданні. Як висновок, аби вирішити цю проблему, українському суспільству потрібно зробити «апгрейд» своїх знань з іноземної мови. Проблемна стаття, до прикладу, у № 8 «Закони 16 січня. Чому не карають винних». У заголовку зосереджена проблема стосовно всього матеріалу. Початок статті – основний факт, в якому йдеться про те, що частина підстав для законних обвинувачень зникла з Кримінального кодексу. Усі факти підтверджені коментарями адвоката Євгенії Закревської про зміни в Кримінальному кодексі, начальника управління спецрозслідувань Генпрокуратури Сергія Горбатюка, який зауважив, що через зміни в законі в прокуратурі в судах виникли труднощі, та статистичними даними. Як висновок, вирішення цієї проблеми перебуває в компетенції депутатів, а як максимум – Конституційного Суду. Ця проблемна стаття має економічно-політичний характер, проте культурна та історична тематики іноді представлені в логічному мисленні журналіста. До прикладу, у № 4 основний факт статті «Що слухав Тев'єр Молочар?» – клезмерні капели знову стали актуальними в сучасному українському суспільстві. Стаття доповнена цитатою музиканта Шолом-Алейхем та коментарем українського кларнетиста київського бренду Pushkin Дмитро Герасимов щодо виникнення клезмерських капел. Як висновок,

автор зауважує, що такий вид музики стає популярності, адже щоб клезмерська капела не зникла, учасники різних гуртів по Україні запрошують молодь до активної співпраці.

Кореспонденція активно функціонує на сторінках тижневика «Український тиждень». До прикладу, у № 4 «Чому радикалізується польська молодь?» публікація розпочинається з конкретної події – приходу до влади у Польщі партії «Право і справедливість» (ПіС), що критично налаштовані до ЄС. Польська молодь, яка не пам'ятає перший прихід ПіС, стали «вбачати державу як ярмо». За логічним сценарієм журналіст висуває тези на захист партії: наводить статистичні дані про активний розвиток Польщі за часів першого приходу «Право і справедливість». Як висновок, ПіС – це контрреволюція для молодих, які згодом подолають «бар'єр невдоволення» за допомогою активного розвитку держави за часі партії.

Рідкісним жанром тижневика «Український тиждень» є огляд. До прикладу, у № 51 «Колоніальні гастролі» журналістка Ганна Тригуб простежила динаміку переходу українських співаків до російських за 2016 рік, серед яких Аліна Гросу, Ірина Білик, Іван Дорн, Верка Сердючка. Всі вони пішли в шоу-бізнес до російського концертного списку «Proconcern», руйнуючи суверенітет України.

У кожному номері другою є авторська колонка Юрія Макарова, який підіймає різноманітні теми та доволі цікаво структурує власні думки. У матеріалі «Параліч Ільіча» № 46 він стверджує: *«Тепер комунізм не ідеологічна течія і навіть не релігія, а естетична девіація, погано вилікуваний невроз. Тому, безумовно, слід і далі викорінювати залишки символів, але зараз ідеться про глибше, довше й важче завдання: перетворити дерадянізацію на деколонізацію ментальності. Саме тут коріння нашої інфантильності, безвідповідальності, звички покладатися на дядечка й водночас схильності дурити його за першої-ліпшої нагоди. Тут самою лише мотузкою не обійдешся»*. Автор розпочав публікацію із суто власного погляду та власних

вражень. Використавши такий прийом, читач, якщо вона йому близько, може приєднатися до думки Юрія Макарова.

Серед інформаційних жанрів щотижневик «Український тиждень» використовує інтерв'ю із відомими у різних сферах діячами та експертами. До прикладу, у №3 «Юрій Терентьев: «Гроші з конкурентних ринків протікають до монополізованих» журналіст поспілкувався з Юрієм Терентьевим – головою Антимонопольного комітету України. В матеріалі інтерв'юваний розповів, про позиції олігархів на енергетичному ринку та результати їх діяльності. Висновки робить голова Антимонопольного комітету, стверджуючи, що суб'єкти, принципи монополії визначає Закон «Про природні монополії». Специфікою видання є заголовки інтерв'ю, тому що вони завжди мають чітку структуру: ім'я й прізвище респондента та його цитата.

Художньо-публіцистичні жанри представлені портретними та проблемними нарисами. Останні завжди публікують у рубриці «Щоденники окупації». До прикладу, у № 40 «Без трамвая» головною проблемою є пересування мешканців Луганська, адже був трамвай, який ходив двічі на годину, якого нині немає. За допомогою епітетів та порівнянь автор надає матеріалу художньої образності. *«У вас на рейках вовки виють, болото чвакає»*. Портретні нариси завжди публікують у непостійній рубриці «Спадок». До прикладу, у № 12 «Український Гамлет в Італії» журналіст розповідає про Миколу Бажана – відомого радянського письменника, який займався перекладацькою діяльністю в Італії. *«Зустрічі віч-на-віч з Італією, її мистецтвом не могли не озватися й у поезії Миколи Бажана»*. Специфікою публікацій рубрики «Спадок» є те, що всі ілюстрації завжди чорно-білі.

Отже, журналісти суспільно-політичного тижневика «Український тиждень» найчастіше використовують аналітичні жанри: коментар, стаття, огляд, кореспонденція. Редакційний колектив журнал часто використовує цитати, статистичні дані, відомості з історичних джерел, з допомогою яких автори підкреслюють правильність своїх думок.

Висновки до III розділу. Журнал «Український тиждень» містить такі рубрики: «На часі», «Тема номеру», «Світ», «Культура» та «Спадок». Рубрики «На часі» та «Світ» найактивніше використовують новини суспільного, політичного, економічного характеру, до яких підводить авторська колонка. «Тема номера» та «Світ» використовують інформацію, що стосується суспільно-вагомих новин, які виникають як за кордоном, так і на Україні. Рубрика «Спадок» публікує історичної події, що стосується теми номера. Рубрика «Щоденники окупації» містить матеріали про події на окупованих територіях України, які висвітлені у художньо-публіцистичному стилі. «P.S.» – рубрика, в якій опубліковано завжди один матеріал на різну тематику редактором В'ячеславом Липинським. Найбільше журналісти публікуються матеріали у рубриках «На часі та «Світ». Менш активними є рубрики «Тема номера», «Культура», «Спадок», «Щоденники окупації» та «P.S.».

Серед інформаційних жанрів, на шпальтах журналу «Український тиждень», найчастіше використовують інтерв'ю, яке завжди відбувається за участю експерта. Аналітичні жанри найбільш поширені, серед яких: огляд, стаття, авторська колонка, кореспонденція та коментар. Художньо-публіцистичні жанри публікують тільки в рубриках «Щоденники окупації» та «P.S.», серед яких портретний та проблемний нариси.

ВИСНОВКИ

На сьогодні існує чимала кількість підходів до вивчення екологічної проблематики та їх висвітлення у ЗМІ, проте насамперед важливо зрозуміти специфіку самого поняття жанр. За одним із поданих у роботі визначень, екологічна журналістика – сфера журналістської діяльності, що зосереджується на висвітленні таких глобальних проблем, як запобігання ядерній катастрофі, забрудненню довкілля відходами хімічної промисловості й інших видів шкідливого для життя людства виробництва.

Серед українських дослідників, які у своїх працях зверталися до екологічної проблематики, Д. Олтаржевський та В. Борейко. Журналіст-еколог В. Борейко активно співпрацює зі ЗМІ, публікує матеріали в авторському блозі, видає книги, головною з яких є «Як «зеленим» працювати з засобами масової інформації». У книзі було порушено питання недоліків в матеріалах на тему екології та як екологам співпрацювати зі ЗМІ. Науковець Д. Олтаржевський акцентує увагу на тому, що журналіст-еколог повинен володіти знаннями з біології, хімії, фізики, медицини.

Л. Землянова, А. Давидова та Л. Коханова – російські дослідниці з екологічної журналістики. Відома науковиця Л. Землянова стверджує, що журналіст-еколог повинен розкривати екологічну проблему, оцінити та розкрити її та запропонувати логічні проблеми розв'язання. З практичної точки зору розглядає екологічну проблематику А. Давидова та зауважує, що ця тема найчастіше висвітлюється у рубриках про здоров'я, політику, економіку та суспільство. Дослідниця Л. Коханова стверджує, що екологічна проблематика – це один з інструментів у вирішенні екологічних питань, які пов'язані із негативними наслідками для навколишнього середовища, так і позитивні заходи, що спрямовані на охорону довкілля.

На найпоширеніших недоліках, які зустрічаються в публікаціях на екологічну тему, звертає увагу дослідник О. Беляков. Основні типові помилки матеріалів з екології в ЗМІ є: недостатність базових екологічних знань, необ'єктивність (при підготовці матеріалів використовують як джерело

інформації тільки одну сторону конфлікту), прагнення до сенсації, відсутність екологічного позитиву. Викривлення фактів та поверхневність викладу інформації – це найбільший недолік журналістів. Це відбувається через недостатню екологічну освіту, небажання висвітлювати думку кількох сторін.

Найпоширенішим жанром, який розкриває екологічну проблематику є замітка. Специфіка інтерв'ю як жанру полягає в тому, що факт, подія, явище, їх суспільно-політичне значення розкриваються через повідомлення, думку компетентного співбесідника, який володіє інформацією. Репортаж найчастіше пишуть з місця події. Інформаційні жанри використовує видання «Експрес». Серед аналітичних жанрів зустрічаються такі: стаття та журналістське розслідування. Їх використовує друковане видання «RIA». До художньо-публіцистичних жанрів здебільшого звертається «33-канал», а саме портретний нарис та фейлетон, де з допомогою комічного порушують проблему.

Серед проаналізованих публікацій журналісти найчастіше звертаються до таких екологічних проблем: стан питної води, зменшення кількості родючих чорноземів, незаконна вирубка лісу, проблема безпритульних тварин, проблема флори й фауни та її мешканців, жорстоке поводження з безпритульними тваринами, проблема водного середовища, озеленення та сортування відходів, вирощування рослин, проблема дерев та їх утилізація. Працівники мас-медіа висвітлюють матеріал однобічно, без залучення експертів, вдаючись до авторського стилю, і не дотримуються правил написання жанру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

65. Белькова С. Актуальні тенденції розвитку української газетної журналістики і жанровий процес / С. Белькова // Митна справа. – 2013. – № 5(2.2). – С. 273-281.
66. Беляков О.О. Висвітлення проблем довкілля у спеціалізованій пресі // Українська журналістика-97. – К., 1997. – С. 35-39.
67. Беляков О.О. Вплив процесу «Довкілля для Європи» на розвиток екологічної журналістики // EX PROFESSO: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ. – 2001. – Вип. 3. – С. 90-95.
68. Беляков О.О. Проблеми екологічної освіти в підготовці журналістів // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 2001. – Вип. 9. – С. 45-48.
69. Беляков О.О. Сучасні проблеми розвитку екологічної журналістики в Україні // Культура народів Причорномор'я. – 2001. – Вип. 22. – С. 149-152.
70. Беляков, Олександр Олександрович. Екологічна проблематика в засобах масової інформації : навчальний посібник / Олександр Олександрович Беляков . – 2-ге вид., доп. і перероб . – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2003 . – 185 с.
71. Борейко В. Як «зеленим» працювати з засобами масової інформації / В. Коханова / К.: «Новий світ», 1995. – 257 с.
72. Вялкова І. Жанрові класифікації в журналістикознавстві: основні підходи / І. Вялкова // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2010. – № 11. – С. 32-40.
73. Геккель Е. Естественная история миротворения: общедоступное научное изложение учения о развитии. — Спб.: Науч. мысль, 1909. — С. 247.
74. Градюшко А. А. Новые формы представления контента в интернет-СМИ / А. А. Градюшко // М., – 2012. – С. 105-115.
75. Гузенко Т. Екологія як безперечний тренд інформаційного суспільства / Т. Гузенко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 45. – С. 95–102

76. Давыдова А. Экологическая журналистика : сб. статей / под ред. А. В. Давыдовой, А. С. Смоляровой. – СПб. , 2011. – 128 с.
77. Дубов В. Комунікаційні стратегії екологічної сфери»: / В. Дубов / К.: «Політика», 2016 . –№ 4. – С.9 -23
78. Єфременко Д. Екополітологія як частина політичної науки / Д. Єфременко/ М.: «Екологія і політика», 2010 – №2. – 436 с.
79. Жигаліна О. О. Блог як гіпержанр інтернеткомунікації / О. О. Жигаліна // Психолінгвістика. – 2009. – Вип. 4. – С. 210-216.
80. Заверуха Б. В. Флора высших и низших растений Украины. Сосудистые растения / Б. В. Заверуха // Природа Украинской СРСР. Растительный мир. – К. : Наук. думка, 1985. – С. 17-46.
81. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 358 с.
82. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
83. Землянова Л.М. Зарубежная коммуникативистика в преддверии информационного общества: Толковый словарь терминов и концепций. – М., 1999. – с.240
84. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики[Текст]: навчальний посібник / за наук. ред. В.В. Різуна – К.: Центр Вільної Преси, 2010. – 258 с.
85. Іващук А. Трансформація жанрів і проблема їхньої ідентифікації в теорії та журналістській практиці / А. Іващук // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. – 2013. – Вип. 27. – С. 375-391.
86. Ігнатієнко В. Українська преса (1816—1933): історико-бібліографічний етюд / В. Ігнатієнко. Х.: Держ. вид-во України, 1926. – 78 с.
87. Колеснікова В. Як екологам працювати з засобами масової інформації / В. Колеснікова/ К.: 2000. – 324 с.
88. Колошьян, В. В. Лексико-стилістична характеристика французьких публіцистичних текстів екологічної тематики / В. В. Колошьян. – М., 2007. 25 с.

89. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. на здобуття наук. ступеня доктора філологічних наук : спец. 10.02.02 «Російська мова» / Л. Ф. Компанцева. – Київ, 2007. – 23 с.
90. Коновальчук С. До питання про змістовий взаємозв'язок жанрового мовлення журналістів / С. Коновальчук // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 147. – С. 189-192.
91. Корконосенко С. Введення в журналістику / С. Корконосенко // Навчальний посібник, К. – 1990. – 237 с.
92. Коробкін В. Екологія. Культура. Політика: концептуальні засади сучасного розвитку / В. Коробкін / К.: Знання, 2001. – С. 56-69.
93. Коханова Л. А. Екологічна журналістика, PR та реклама / А. Л. Коханова / М.: «Юніті-дана», 2007. – 383 с.
94. Крейг Ричард. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Перекл. з англ. –К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 324 с.
95. Крецу І.Н., Гузун М., Василик Л. Підручник з крос-медіа/ Крецу І.Н., Гузун М., Василик Л. . –Sibiu: Schiller Publishing House, 2015.– 216 с.
96. Кройчик Л. Система журналістських жанрів // Основи творчої діяльності журналіста. Под ред. С. Корконосенко. – СПб., 2000. – 270 с.
97. Купрійчук В. Українська преса 1917-1920 років як джерело вивчення державотворчих процесів гуманітарного розвитку в добу національної революції / В. Купрійчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2012. – Вип. 1. – С. 258-265.
98. Лосєв К. Навколишнє середовище: від нових технологій до нового мислення / К. Лосєв/ К.: «Зелений світ» – 1994. – №19. – С. 8.
99. Мадей А. Інформаційні газетні жанри: діалогічний аспект / А. Мадей // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2011. – Вип. 25. – С. 195-197.

100. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Д. Мак-Квейл // Л.: Літопис, 2010. – 537 с.
101. Михайлин І. Л. Методологічні проблеми історії української журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – 2002. – №8. – С. 22-34.
102. Михайлин І. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2011 – 496 с.
103. Назар Р. До питання типології жанрів мовлення в дискурсі публіцистичних текстів / Р. Назар // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2010. – № 11. – С. 105-114.
104. Недопитанський М. Журналістська майстерність: репортерський досвід: практ. посіб. – К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – 76 с.
105. Нечиталюк М. Про «дві науки» в журналістиці (полемічні замітки) // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л., 2003. – Вип. 11. – С. 844-852.
106. Олтаржевський Д. О. Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми): автореферат дис. канд. філолог. наук: 10.01.08/ Київський ун-т ім. Т. Шевченка. Інститут журналістики. – К., 2004. – 16 с.
107. Олтаржевський Д. О. Екологічна тематика на сторінках сучасної української преси. // Вісник Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка. Вип. 9. Журналістика. – К.:ВПЦ «Київський університет», 2001. – С. 38-39.
108. Олтаржевський Д. О. Екологічна тематика на сторінках українських Інтернет-видань. // Актуальні питання масової комунікації. Вип. 3. Ч. 2. – К., 2002.– С. 18-21.

109. Олтаржевський Д. О. Специфіка висвітлення екологічної тематики в офіційних виданнях (на прикладі газети «Урядовий кур'єр»). // Актуальні питання масової комунікації. Вип. 4. – К., 2003. – С. 28-32.
110. Попова И. Сущность и направления информационного обеспечения формирования экологического сознания общества / И. Попова // Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». – 2015. – №101. – С. 328–334
111. Потолокова О. Коммуникационные стратегии экологической сФеры: сб. статей / под ред. А. В. Давыдовой, А. С. Смоляровой. – СПб. , 2011. – 128 с.
112. Рейменс Ф. Екологізація. Введення в екологічну проблематику / Ф. Реймерс / М.: Видавництво РОУ, 1994. – 99 с.
113. Реймерс Ф. Екологія. Теорії, закони, правила, принципи та гіпотези / Ф. Реймерс / М.: «Росія молода», 1994. – 366 с.
114. Різун В. Теорія масової комунікації: підручник / В. Різун. – К.: Просвіта, 2008. – 260 с.
115. Сагарда М. Обсяг поняття «періодика»: (до основних питань зведеного кат. період. видань у б-ках України) / М. Сагарда // Журнал бібліотекознавства та бібліографії. – 1928. – № 2. – С. 15-34.
116. Саєнко Т. Екологічна освіта в Україні – досягнення і перспективи / Т. Саєнко / К.: «Екологічний вісник». – 2004. – №5. – с.20
117. Салтовський О. Основи соціальної екології / О. Саєнко / К.: МАУП, 1997. – с.93
118. Седельник. В. В. Общество риска. На пути к другому модерну / В. Седельник. – М., 2000. – с. 45.
119. Сніжко О. Жанрова система публіцистичних текстів / О. Сніжко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – 2011. – Вип. 26. – С. 237-240.
120. Сухомлин В. «Жанр» у сучасній публіцистиці / В. Сухомлин // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – 2010. – Вип. 25. – С. 383-390.

121. Тертичний А. Трансформація жанрової структури сучасної періодичної друку / А. Тертичний // Вестник Моск. ун-та. Сер 10. Журналистика. – 2002. Беляков А.А. Екологічна журналістика // Глобалістика: енциклопедія / Під ред. І.І.Мазура, А.Н.Чумакова. – М., 2003. – С. 1185-1186.

122. Федоренко О. Питання екологічного виховання та освіти населення / О. Федоренко / К.: «Екологічний вісник» – 2005. – №3. – С.16.

123. Філяніна Н. М. Комунікативний простір екоосвіти : мас-медіа та екологічна освіта / Н. М. Філяніна, К. А. Іванова // Актуальні проблеми філософії та соціології : науково-практичний журнал. – Одеса : ВД «Гельветика», 2015. – Вип. 8. – С. 139-142;

124. Фридман Ш. Посібник по екологічній журналістиці. Комісія ООН по країнам Азії та Тихоокеанського регіону / Ш.М. Фридман, К.А. Фридман. – Бангкок, 1988. – 237 с.

125. Чабаненко М. В. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України : монографія / Мирослава Вікторівна Чабаненко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 183с.

126. Чабаненко М. В. Місце і роль інтернет-подій у новинах інтернет-видань / М. В. Чабаненко // К. : Інститут журналістики, 2013. – С. 97-101

127. Шаркова А. Екологічна журналістика в регіоні ризику // Вестник ВГУ. Серія: Філологія. Журналистика. 2012 – №1. – С. 264-269

128. Екологічний PR: складові професії: бібліогр. список літ. / Перм. гос. краев. универ. б-ка им. ; сост. ; отв. за вып. . – Пермь, 20с.

АНОТАЦІЯ

Клименко Тетяна

Екологічна проблематика у традиційних та мережевих ЗМІ: жанрові форми та мовностилістичні прийоми

Ключові слова: традиційні ЗМІ, Інтернет-журналістика, екологічна проблематика, мовностилістичні прийоми, жанри.

Особливості висвітлення екологічної проблематики, застосування мовностилістичних прийомів, використання жанрів було проаналізовано в роботі «Екологічна проблематика у традиційних та мережевих ЗМІ: жанрові форми та мовностилістичні прийоми». Було вказано основні недоліки журналіста-еколога в написанні матеріалу на екологічну тематику. Було визначено основні жанри, з допомогою яких висвітлюють публікації на тему екології.

Об'єкти дослідження – видання «Експрес», «33-канал», «RIA», «Детектор медіа» та інформаційні портали «Страна.ua», «Вежа», «Вінниця.info». Предмети дослідження: жанри, мовностилістичні прийоми в екологічних матеріалах.

Klymenko Tanya

Ecological issues in traditional and network media: genre forms and language-style techniques

Key words: traditional mass media, Internet journalism, ecological problems, language linguistic techniques, genres.

The features of the coverage of environmental issues, the use of language-linguistic techniques, and the use of genres were analyzed in the work «Environmental issues in traditional and network media: genre forms and language-linguistic techniques». The main disadvantages of a journalist-ecologist in writing material on environmental topics were outlined. The main genres were identified, through which publications on ecology are covered.

The research objects are the «Expres», the «33-canal», «RIA», «Detector Media» and information portals «Strana.ua», «Veza», «Vinnitsia.info». Subjects of research: genres, language-linguistic techniques in environmental materials.